

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI

CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

ZA ROK 2017

BRATISLAVA, 2018

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže**

Sídlo: **Bratislava, Špitálska č. 8**

Rezort/zriaďovateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Riaditeľka a vedúca služobného úradu centra: **JUDr. Andrea Cíсарová**

Forma hospodárenia: rozpočtová organizácia

Kontakt: telefón: **02/2046 3208**

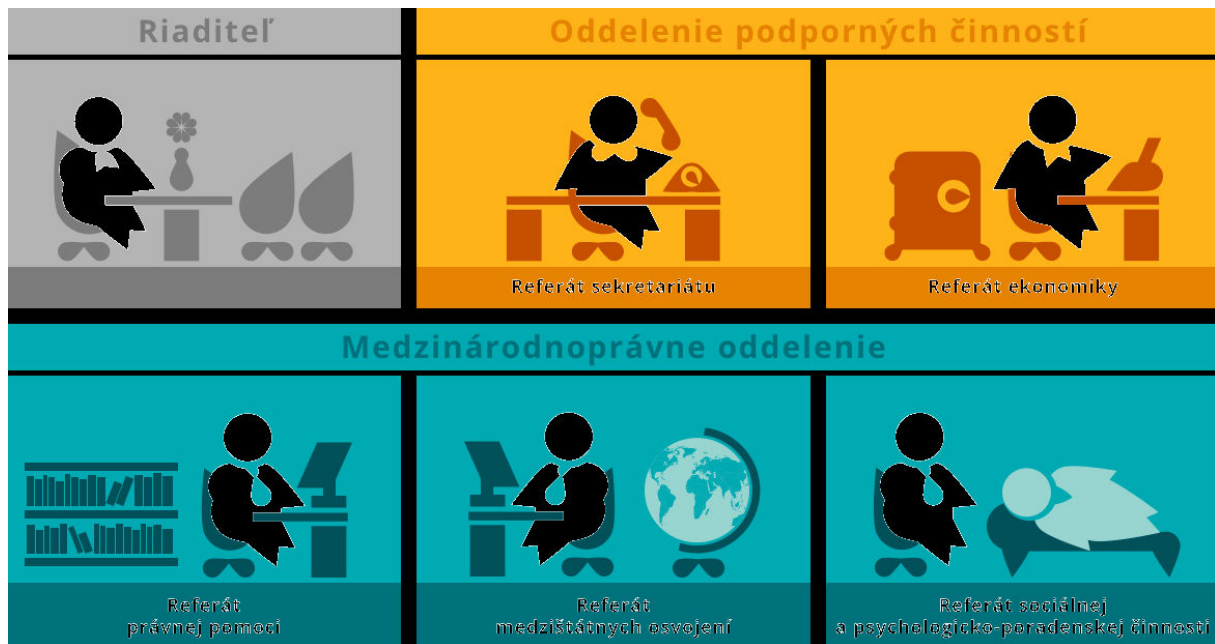
02/2046 3248

fax: **02/2046 3248**

e-mail: **info@cipc.gov.sk**

informácie: www.cipc.sk

2. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA CENTRA

V Centre pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) prišiel do platnosti a účinnosti dňa 15. októbra 2013 nový organizačný poriadok a štruktúra. Na základe novej organizačnej štruktúry sa štátni zamestnanci delia do oddelení a referátov.

1. Medzinárodnoprávne oddelenie sa delí na:

- Referát právnej pomoci kde sa zaoberajú agendou:
 - a) vymáhania výživného,
 - b) neoprávnených únosov a
 - c) práve styku.
- Referát medzištátnych osvojení
- Referát sociálnej a psychologicko – poradenskej činnosti

2. Oddelenie podpornej činnosti sa delí na:

- Referát ekonomiky
- Referát sekretariátu

3. ÚLOHY CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže sa aj v tomto roku zaoberalo a plnilo si úlohy v rámci medzinárodných dohôd a v intenciách Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže (č.305/2005 Z.z.) ako aj Zákona o rodine (č 36/2005 Z.z.).

Centrum si tu plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Haagskeho dohovoru- Dohovor o občianskoprávných aspektoch únosov detí z 25.10.1980, Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19.10.1996 ako aj nariadenia Brusel II bis. Nariadenie 2201/2003 ES o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000)

Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí tzv. Haagsky Dohovor; súčasťou nášho právneho poriadku sa stal oznámením č. 119/2001 Z.z. –Dohovor o právomoci a rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (uzavretý 1996) uverejnený v zbierke zákonov SR č- 344/2002 Z.z. Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel II bis.)

Základná filozofia Haagskeho dohovoru

Podľa Haagskeho dohovoru je protiprávnym konaním premiestnenie dieťaťa do niektorého zo zmluvných štátov alebo zadržanie dieťaťa v niektorom zo zmluvných štátov v prípade, ak tým došlo k porušeniu: opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písme a) možno nadobudnúť viacerými spôsobmi, napr. priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu. Cieľom Haagskeho dohovoru je obnovenie pôvodného stavu pred únosom dieťaťa. Podobne nariadenie Brusel IIbis. uvádza v článku 11 odseku 4, že súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b Haagskeho dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V každom prípade je treba zdôrazniť, že vždy sa musí každý prípad posudzovať individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, a preto aj dohovor upravuje prípady, kedy je možné odmietnuť návrat dieťaťa (čl. 13 Haagskeho Dohovoru).

Ďalšie zdroje rozhodnutí a judikatúr

Ďalšou veľmi významnou úlohou centra je pomoc pri vymáhaní výživného pre maloletých v zmysle dohovoru o vymáhaní výživného. Centrum sa spravuje nariadením Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu deti a mládeže plní úlohy v zmysle čl. 55 a 56 v zmysle Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIbis.)V rámci tejto novej agendy Centrum iniciatívne chráni slovenských občanov tým, že vstupuje do konaní a žiada presun jurisdikcie v zmysle čl. 15 predmetného nariadenia.

Centrum si plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru o medzištátnych osvojeniach a hlavne nastavuje nové podmienky pri adopciách detí zo Slovenska do iných zmluvných štátov. Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „dohovor o osvojeniach“) nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 1.10.2001. Pri uplatňovaní dohovoru o osvojeniach sa dôsledne dodržiava princíp subsidiarity vyjadrený v článku 21 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa.

Po vstupe Slovenska do schengenského priestoru v roku 2007 sa čoraz viac mladých ľudí a rodín sťahuje alebo plánuje vycestovať do zahraničia za prácou alebo lepším sociálnym systémom. Často však bez zreteľa na právne dôsledky. Potenciálnym dôsledkom

nedostatočnej informovanosti a osvedy cieľových skupín (akými sú napr. rodiny, plnoleté fyzické osoby a i.) sú pochybenia, ktoré v najhorších prípadoch vyústia do trestného činu.

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) sa zameriava predovšetkým na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo veciach vymáhania výživného, medzinárodných únosov detí a práva styku, medzištátnych osvojení a zároveň plní úlohy sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Od roku 2010 registruje narastajúcu náročnosť týchto prípadov, ako i trend počtu riešených vecí.

4.VYMÁHANIE VÝŽIVNÉHO

Výživné vo všeobecnosti

Vyživovacia povinnosť sa vo väčšine právnych poriadkov jednotlivých štátov odvodzuje od rodinnoprávneho vzťahu a z existujúcej povinnosti navzájom si pomáhať medzi subjektmi týchto vzťahov. Právne predpisy upravujúce tieto vzťahy vychádzajú zo skutočnosti, že subjekty vyživovacích vzťahov svoje povinnosti plnia predovšetkým dobrovoľne. Avšak v praxi sa často krát vyskytujú prípady, keď si tieto povinné subjekty svoju vyživovaciu povinnosť neplnia v rozsahu, ktorý im určuje zákon, alebo ju neplnia vôbec. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“), ako ústredný orgán určený medzinárodnými právnymi predpismi na vymáhanie výživného vo vzťahu s cudzinou sa denne stretáva s mnohými prípadmi, keď si povinné osoby svoju vyživovaciu povinnosť neplnia z rôznych dôvodov, či už osobných, finančných, alebo len nepovažujú za potrebné podieľať sa na výžive svojich potomkov či iných členov rodiny.

Ak sa v právnom vzťahu, ktorého predmetom je plnenie vyživovacej povinnosti, vyskytuje cudzí (medzinárodný) prvok (povinný má obvyklý pobyt v inej krajine ako je obvyklý pobyt oprávneného), je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci justičných orgánov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku ale najmä možnosť jeho vymoženía v zahraničí. Vyplýva to zo skutočnosti, že právne poriadky štátov odlišne upravujú rodinnoprávne pomery zakladajúce vyživovaciu povinnosť, predpoklady vzniku nároku oprávneného na výživné, zánik vyživovacej povinnosti, či možnosti priznania výživného za predchádzajúce obdobie. V rámci problematiky vymáhania výživného, keď sa oprávnená aj povinná strana nachádzajú na území Slovenska, je postup kompetentných orgánov (súdov, exekútorov) iný, možno povedať, že najmä z časového

hľadiska menej náročný, nakoľko sa celý proces počnúc určením, končiac vymáhaním výživného, riadi právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Pre bližšiu špecifikáciu vymáhania výživného v medzinárodnom práve súkromnom, je potrebné zadefinovať kľúčový pojem, ktorý je predmetom vymáhania a tým je: výživné. Právna úprava výživného neposkytuje presne definovaný pojem, ale z hľadiska jeho účelu možno konštatovať, že slúži na zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi subjektmi, ktoré sú právnymi predpismi výslovne určené. Pojem „výživné“ sa používa na vyjadrenie konkrétnych dávok plnenia si vyživovacej povinnosti, zatiaľ čo všeobecnejší pojem vyživovacia povinnosť označuje povinnosť plniť si na základe príslušných rodinných vzťahov určenú peňažnú povinnosť.

Vzhľadom na funkciu, ktorú vyživovacia povinnosť plní, je už dlhšie záujmom globálnej spoločnosti vytvoriť fungujúci mechanizmus pre úspešné zabezpečovanie platenia výživného zo zahraničia, a to formou medzinárodných dohôd, bilaterálnych, či multilaterálnych zmlúv medzi štátmi. Na tento účel bolo nutné zriadiť sieť fungujúcich ústredných orgánov, ktoré budú navzájom spolupracovať na medzinárodnej úrovni a prispievať tak k plneniu cieľu medzinárodných záväzkov, ktorým je v prvom rade úspešne vymożenie výživného.

V rámci súboru medzinárodných záväzkov, ktorými je Slovenská republika viazaná v oblasti vymáhania výživného s cezhraničnými prvkami, kde Centrum plní funkciu ústredného orgánu sú: Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine, tzv. Newyorský dohovor, prijatý na pôde OSN v roku 1956. Neskôr boli v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného prijaté dva dohovory uľahčujúce uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom: jedným z nich je Dohovor o uznávaní a vykonateľnosti rozhodnutí o vyživovacej povinnosti k deťom z roku 1958 a Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny uzavretý 23. novembra 2007.

Vzhľadom na skutočnosť, že vývoj spoločnosti nastal aj v rodinných vzťahoch, bolo nutné právne predpisy aktualizovať a prijať nový moderný komplex noriem medzinárodného práva súkromného a medzinárodnej spolupráce v oblasti vyživovacej povinnosti, ktorého cieľom bolo postupné nahradenie existujúceho režimu. Konkrétne ide o Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o vyživovacej povinnosti (ďalej len „Nariadenie“), Dohovor o medzinárodnom

vymáhání výživného na deti a iných členov rodiny (Haag, 2007) a Protokol o rozhodnom práve pre vyživovacu povinnosť (Haag, 2007).

Vymáhanie výživného v rámci krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného v rámci krajín Európskej únie Centrum poskytuje pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného od povinnej osoby v zahraničí. Podľa čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, Centrum poskytuje pomoc oprávneným osobám, ktoré sú mladšie ako 21 rokov. Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v krajine pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa spomínaného Nariadenia, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Centrum podáva žiadateľovi informácie o tom, aké doklady je nutné na konanie doložiť, kde o ne žiadať a iné otázky, ktoré žiadateľ potrebuje zodpovedať. K návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti a následne na výkon rozhodnutia v zmysle uvedeného Nariadenia je potrebné pripojiť nasledovné doklady v potrebnom počte, ktorý sa v závislosti od každej krajiny môže líšiť:

- rovnopis alebo osvedčenú kópiu rozhodnutia súdu o výživnom s vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti. So žiadosťou o vyhotovenie rozhodnutí je potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. Rozhodnutie nie je potrebné prekladať.
- výpis z rozhodnutia vo veci vyživovacej povinnosti v súlade s prílohou I alebo II (podľa dátumu podania návrhu na vydanie rozhodnutia – rozhodujúci je dátum 18.06.2011 kedy Nariadenie nadobudlo účinnosť) Nariadenia - v jazyku krajiny, do ktorej má byť návrh postúpený (v ktorej sa nachádza povinná osoba). So žiadosťou o vystavenie tohto výpisu je taktiež potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. V prípade, že má žiadateľ rozhodnutie vydané súdom krajiny, do ktorej má byť jeho žiadosť postúpená, postačí rovnopis tohto rozhodnutia, nakoľko v krajine pôvodu rozhodnutia už nie je potrebné ho uznávať, stačí priamo podať návrh na jeho vykonanie.

Aj napriek skutočnosti, že Nariadenie Rady (ES) 4/2009, ktoré sa uplatňuje od roku 2011 a zaväzuje slovenské súdy vyhotovovať vyššie uvedené výpisy pre žiadateľov, Centrum sa pri svojej činnosti často krát stretáva so situáciami, kedy súdy nesprávne vyplňajú tlačivá, nedodávajú ich v požadovanom počte či požadovanom jazyku. Vzhľadom na opakovanie

daného problému Centrum ponúka pre súdy, ktorých sa problematika týka zriedkavo, nasledujúce inštrukcie:

Inštrukcie na vyplnenie tlačív vo veci vyživovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

- tlačivá na nachádzajú **online** na web stránke:
https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_obligations_forms-274-sk.do
- po kliknutí na uvedenú adresu, sa zobrazí zoznam tlačív: „Tlačivá (1 až 9)“, ktoré sú zároveň Prílohami I až IX k vyššie uvedenému nariadeniu.

Príloha I – vyplňa sa v prípade konaní začatých po 18.6.2011.

Príloha II – vyplňa sa, ak konanie začalo pred 18.6.2011 (t.j. návrh na začatie konania bol podaný pred/po danom rozhodnom dátume)

- kliknutím na vybrané tlačivo, sa formulár danej prílohy zobrazí v slovenskom jazyku
- vybrané tlačivo je potrebné vyplniť online, v jazyku štátu, do ktorého sa bude celé tlačivo prekladať na konci tlačiva – vid' ďalší bod
- na úplnom konci online tlačiva, je v možnosti „Preložiť tlačivo do“ potrebné vybrať a odkliknúť jazyk, do ktorého má byť tlačivo preložené; niektoré krajiny ponúkajú na výber viacero štátnych jazykov
- po vybratí jazyka, v ktorom chcete dokument vyhotoviť, je potrebné kliknúť na „Vytvoriť formát PDF“
- tlačivo sa **automaticky skonvertuje** do Vami **vybraného jazyka**
- vyplnený a skonvertovaný formulár je potrebné **vytlačiť, opatriť pečiatkou súdu a podpísať a v potrebnom počte vyhotovení** doručiť na adresu Centra.
- počas vyplňania tlačiva, je možnosť si ho priebežne ukladať, kliknutím na tlačidlo „uložiť koncept“ a kedykoľvek sa k danej časti vrátiť.

- vyčíslenie zročného výživného, ktoré je možné vyčísliť pomocou tabuliek, ktoré pre žiadateľov vypracovalo Centrum. V týchto tabuľkách musí byť zrejmé, odkedy žiadateľ žiada výživné vymáhať, pričom najdôležitejší údaj pre výpočet dlhu je čiastka výživného, ktorú povinný už zaplatil, ako aj uvedenie samotnej dlžnej sumy, ktorá vychádza z právoplatných rozhodnutí, ktorými žiadateľ disponuje. Právnicki Centra so žiadateľmi samotný výpočet často konzultujú, aby po postúpení návrhu do zahraničia nevznikli pochybnosti o opodstatnenosti vymáhanej pohľadávky.
- Medzi ďalšie dokumenty, ktorých užitočnosť a potreba vyplynula z dlhoročnej praxe ústredných orgánov, patria napríklad plná moc žiadateľa pre Centrum na prevod vymožených platieb výživného, plná moc žiadateľa pre činnosť zahraničného ústredného orgánu, podmienky spolupráce s Centrom, vhodná je tiež samotná formalizovaná žiadosť obsahujúca všetky potrebné údaje. Niektoré vzory tlačív

žiadatelia nájdu na internetovej stránke Centra, www.cipc.sk, alebo ich žiadateľom posielajú jednotliví referenti podľa krajín, do ktorých bude návrh smerovať, a to prostredníctvom emailu, či pošty.

podmienky spolupráce s Centrom, ktorých znenie je nasledovné:

PODMIENKY SPOLUPRÁCE S CENTROM PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom, ktorí sa zaviazu rešpektovať podmienky spolupráce s Centrom.

Podpísaný

Meno a priezvisko/ Názov:

.....

Dátum narodenia/ IČO:

.....

Adresa:

.....

Žiadam Centrum o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a zároveň sa zaväzujem postupovať v súlade s týmito podmienkami spolupráce:

1. Základným predpokladom, aby Centrum mohlo konať vo veci, je známy pobyt povinnej osoby. Žiadateľ je povinný oznámiť Centru túto skutočnosť, ako aj uskutočniť všetky potrebné kroky k jej zisteniu.
2. Žiadateľ je povinný doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení, a zároveň je povinný informovať Centrum o všetkých konaniach, ktoré prebiehajú na Slovensku alebo v zahraničí a ktoré by mohli mať vplyv na priebeh alebo výsledok konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.
3. Žiadateľ je povinný bezodkladne oznámiť Centru všetky skutočnosti a zmeny skutočností, o ktorých sa dozvie a ktoré by mohli mať vplyv na konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum bez ohľadu na to, či sa vyskytnú na strane žiadateľa, dieťaťa alebo povinnej osoby v zahraničí.
4. Žiadateľ je povinný vopred informovať Centrum o akýchkoľvek krokoch, ktoré hodlá uskutočniť vo veci, v ktorej ho zastupuje Centrum.
5. Žiadateľ je povinný rešpektovať pokyny Centra, týkajúce sa konania, v ktorom ho zastupuje Centrum.
6. Žiadateľ je povinný rešpektovať, že konanie, v ktorom ho zastupuje Centrum, prebieha podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa koná a Centrum nemôže ovplyvňovať postup cudzích štátnych orgánov v konaní, rýchlosť postupu orgánov, ako ani dĺžku konania. Navyše medzinárodné dohovory, ktoré upravujú spoluprácu centrálnych orgánov v zahraničí

stanovujú na vybavovanie korešpondencie štvormesačnú lehotu. Až po uplynutí tejto lehoty je Centrum oprávnené urgovať partnerský orgán v zahraničí.

7. Žiadateľ súhlasí so spracúvaním svojich osobných údajov na účel vymáhania výživného zo zahraničia.

8. V konaní o vymáhaní výživného zo zahraničia je žiadateľ povinný:

- pred podaním žiadosti do zahraničia pravdivo informovať Centrum o výške dlhu na výživnom a v priebehu konania na požiadanie dlh aktualizovať. Žiadateľ zodpovedá za poskytnutie pravdivých informácií.
- doložiť Centru všetky potrebné dokumenty, rozhodnutia alebo potvrdenia príslušných orgánov, ktoré súvisia so žiadosťou, ako aj ich pravidelnú aktualizáciu, prípadne zmenu týchto dokumentov, rozhodnutí alebo potvrdení
- po dovŕšení 16. roku veku dieťaťa každoročne, vždy do konca októbra daného školského roku, zaslať Centru potvrdenie o návšteve školy dieťaťa pre príslušný školský rok (uvedené potvrdenie slúži ako doklad o trvaní vyživovacej povinnosti)
- bez zbytočného odkladu zaslať Centru kópiu potvrdenia o ukončení štúdia dieťaťa a/alebo kópiu rozhodnutia príslušného orgánu o ukončení vyživovacej povinnosti
- písomne oznamovať Centru všetky platby výživného do 1. mesiaca od ich prijatia, ktoré dostane od povinného priamo (nie prostredníctvom Centra). Písomné oznámenie musí obsahovať dátum prijatia platby, jej výšku a menu, v ktorej bola platba doručená
- rešpektovať, že Centrum nie je schopné zaručiť, že vymáhanie výživného bude úspešné a výška platieb výživného sa v priebehu právneho zastúpenia nebude meniť. Tieto skutočnosti závisia predovšetkým od sociálnej situácie povinného, a tú Centrum nemôže ovplyvniť.
- rešpektovať, že Centrum nie je oprávnené prešetrovať majetkové pomery povinnej osoby
- rešpektovať, že platby výživného, ktoré povinný zašle na základe konania, v ktorom žiadateľa zastupuje Centrum, budú zo zahraničia zasielané na účet Centra. Z dôvodu zníženia bankových poplatkov ide o prevod hromadným príkazom. Centrum následne odošle platby výživného jednotlivým oprávneným
- rešpektovať, že vo vzťahu s krajinami používajúcimi inú menu môže nastať pri zasielaní platieb výživného zo zahraničia situácia, kedy bude platba výživného znížená/zvýšená o kurzový rozdiel a Centrum takýmto prirodzeným rozdielom nemôže zabrániť
- rešpektovať, že Centrum vydáva potvrdenie na účely náhradného výživného až po uplynutí troch mesiacov odo dňa, keď Centrum postúpi návrh na uznanie a výkon rozhodnutia spolu so všetkými dokladmi príslušnému orgánu do zahraničia

9. Žiadateľ berie na vedomie, že Centrum nezastupuje oprávnené osoby v trestnoprávnom konaní. Riešenie vecí podaním trestného oznámenia je v kompetencii oprávnených osôb, resp. ich zákonných zástupcov.

10. Centrum si v prípade porušenia hore uvedených podmienok žiadateľom vyhradzuje právo vypovedať plnú moc udelenú žiadateľom podľa ustanovenia § 33b písm. c) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, a uzatvoriť spis.

Všetky vyššie uvedené podmienky prijímam a beriem na vedomie, a svojím podpisom potvrdzujem, že súhlasím a bol som oboznámený s vyššie uvedenými podmienkami.

V, dňa

.....

Podpis žiadateľa

- Zvyšné doklady sú konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a prípadných výnimiek jednotlivých krajín Európskej únie. Po doručení všetkých potrebných dokumentov a formulárov je spracovaný návrh na vymáhanie výživného, ktorý následne Centrum postúpi ústrednému orgánu v konkrétnej krajine podľa miesta, kde sa nachádza povinná osoba.

Vymáhanie výživného mimo krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného z krajín mimo Európskej únie Centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956 (New York), Dohovoru o uznaní a vykonateľnosti rozhodnutia o vyživovacej povinnosti k deťom z 15.4.1958, Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny uzavretý 23. novembra 2007, či na základe vzájomnosti (napr. Austrália, niektoré provincie Kanady - Britská Kolumbia, Manitoba, Ontario, Alberta) alebo bilaterálnych zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a konkrétnym štátom.

Skôr, ako Centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa jedného z vyššie uvedených dohovorov, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Tieto doklady sa spravidla líšia v spojitosti s konkrétnymi krajinami a ich právnymi poriadkami a preto sú tieto doklady konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a možných výnimiek jednotlivých krajín. Všetky doklady sa v zmysle medzinárodných dohovorov prekladajú do jazyka krajiny, kam sa návrh posiela- t.j. kde sa povinný nachádza. V zásade sú však vyžadované minimálne:

- rovnopis rozhodnutia o výživnom v plnom znení s odôvodnením, s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti s vlastnoručným podpisom sudcu a okrúhlou pečiatkou súdu.
- potvrdenie súdu o tom, že povinnej osobe boli včas a riadne doručené návrh na začatie konania, predvolanie na pojednávanie a rozsudok a potvrdenie o tom, že dieťaťu bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a nákladov na zastupovanie

- ak bol odporcovi, ktorého pobyt nebol v konaní o určenie výživného známy, ustanovený opatrovník, je tiež potrebné predmetné uznesenie súdu o ustanovení opatrovníka
- rodný list oprávneného dieťaťa

Vymáhanie výživného pri neznámom pobyte povinnej osoby

Centrum môže poskytnúť bezplatnú právnu pomoc pri vymáhaní výživného na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu z krajín, ktoré pristúpili k medzinárodným dohovorom o vymáhaní výživného alebo sú členskou krajinou Európskej únie. Základným predpokladom pre úspešné vymáhanie výživného je známa krajina pobytu povinnej osoby. V prípade, že sa povinná osoba nachádza na území SR, Centrum nemá právomoc konať. Ak je pobyt povinnej osoby neznámy, Centrum odporúča žiadateľom zvážiť podanie trestného oznámenia na povinnú osobu pre trestný čin zanedbania vyživovacej povinnosti (§ 207 Trestného zákona). Na základe potvrdenia o podanom trestnom oznámení sa môže Centrum obrátiť na Národnú Ústredňu INTERPOL so žiadosťou o súčinnosť pri pátraní po pobyte povinnej osoby. Prípadne, ak je žiadateľovi známa aspoň krajina pobytu povinnej osoby avšak žiadna bližšia adresa či mesto, je potrebné Centru túto skutočnosť oznámiť a následne môže Centrum v zmysle osobitných opatrení Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 alebo niektorého z dohovorov (ktoré tento postup umožňujú) požiadať ústredný orgán krajiny, kde by sa domnele mala povinná osoba nachádzať o preverenie tejto skutočnosti. Žiadateľom zároveň v prípade neznámeho pobytu povinnej osoby odporúčame informovať sa na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska ohľadom možnosti poberania náhradného výživného podľa zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom). V prípade potreby vydania potvrdenia Centra na tieto účely je Centrum s úradmi práce plne súčinné.

Centrum každoročne rieši množstvo nových prípadov žiadostí o vymáhanie výživného od povinných osôb neznámeho pobytu.

Výkon rozhodnutia v SR je výlučne v kompetencii exekútorov. Podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov /Exekučný poriadok/ je navrhovateľ v prípade neúspešnej exekúcie povinný uhradiť trovy

exekúcie exekútorovi. Centrum prešetruje situáciu povinného s obvyklým pobytom na území SR ešte pred postúpením návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi, čím sa snaží o minimalizovanie počtu neúspešných návrhov a následne, neúspešných exekúcií. Pri prešetrovaní sociálnej situácie povinných osôb Centrum spolupracuje s Registrom obyvateľov SR, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Sociálnou poisťovňou, samosprávou a zamestnávateľskými subjektmi, dodržiavajúc ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Ďalšie aktivity Centra

Centrum sa ako ústredný orgán členského štátu Európskej únie určený zmieňovaným Nariadením pravidelne, aj v priebehu roku 2017, aktívne participuje na zasadnutiach, stretnutiach a seminároch Európskej justičnej siete, ktorá sa okrem iného venuje aj prepracovávaniu systému Nariadenia. V rámci nej sa ústredné orgány a iní odborníci pravidelne stretávajú a analyzujú aplikačnú prax Nariadenia a problémy, s ktorými sa ústredné orgány a súdy stretávajú.

V rámci prehlbovania dobrej praxe a upevňovania spolupráce sa Centrum zúčastnilo tiež bilaterálnych stretnutí a workshopov s vybranými krajinami (napr. Česko, Rakúsko).

Centrum sa neustále usiluje zlepšovať a šíriť povedomie okrem iných oblastí aj o možnostiach vymáhania výživného v zahraničí, jedným z prostriedkov bolo zorganizovanie Dňa otvorených dverí. Počas neho Centrum navštívila verejnosť a pracovníci Centra vysvetlili tiež problematiku vymáhania výživného v zahraničí, problémy, ktoré môžu v konaniach nastať a zodpovedali záujemcom ich otázky či reagovali na iné ich podnety.

Centrum od účinnosti zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) plní úlohy a povinnosti, ktoré mu tento zákon ukladá ako orgánu verejnej moci. V rámci elektronického systému štátnej správy Centrum efektívne komunikuje s inými štátnymi orgánmi a súdmi, plynulo využíva systém elektronickej schránky a elektronického doručovania, najmä v styku so súdmi. Centrum tiež vykonáva zaručenú konverziu dokumentov a s ňou spojené činnosti, ktoré využíva najmä pri podávaní exekučných návrhov v rámci cezhraničného vymáhania výživného.

Vymáhanie výživného v číslach

V priebehu roku 2017 Centrum aktívne riešilo **2946** prípadov vymáhania výživného v cudzine, z ktorých k 31.12.2017 zostalo aktívnych **2440** prípadov. Dané číslo predstavuje sumár spisov, v ktorých už bol postúpený návrh na výkon rozhodnutia do zahraničia (CM - červené), alebo prijaté žiadosti na výkon rozhodnutia zo zahraničia (CM - modré), ako aj prípady súvisiace s budúcim vymáhaním výživného v cudzine / príprava dokladov vo veciach výživného, právne poradenstvo, súčinnosť pri pátraní po pobyte / (skratka SP).

Uvedený počet aktívnych prípadov vyjadruje výlučne spisy, s ktorými právnici Centra pracujú následne v priemere 10-15 rokov, v súlade s ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej len „Zákon o rodine“, až do doby, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť /§62 ods. 1 Zákona o rodine/. Postupy pri vymáhaní výživného sú viazané okrem medzinárodných dohovorov aj právnymi aktmi ES/EÚ, ako aj vnútroštátnym právom žiadajúceho a dožiadaného štátu.

Z vyššie uvedených prípadov bolo v roku 2017 uzavretých celkovo **388** spisov, z toho 193 CM spisov a 195 ukončených SP konaní.

V rámci svojej pôsobnosti v oblasti vymáhania výživného, Centrum zabezpečuje tiež výkon cudzích rozhodnutí v rámci exekučného konania v SR, ako aj kontrolu formálnej stránky všetkých prijatých žiadostí v súvislosti s vymáhaním výživného.

Centrum taktiež realizuje prevod vymožených platieb výživného od povinných osôb z cudziny oprávneným v SR a tiež vykonáva prevody platieb do cudziny. V roku 2017 bolo transferovaných v prepočte celkom **750.480,25 €**. Zo SR do cudziny bolo transferovaných **110.770,23 €** a z cudziny do SR **639.710,02 €**.

Prehľad transferovaných platieb výživného zo SR do cudziny za rok 2017

Česko	62956,2
-------	---------

Maďarsko	3918,41
Nemecko	1230
Poľsko	9320,31
Rakúsko	10621,21
Švajčiarsko	12234,72
Kanada	316,38
Lotyšsko	2448
Chorvátsko	4800
Írsko	2100
Ukrajina	825
Spolu	110.770,23

Prehľad transferovaných platieb výživného z cudziny do SR za rok 2017

Austrália	5375,05
Belgicko	2061,91
Bulharsko	1118,23
Česko	329428,17
Dánsko	766,09
Estónsko	1750,14
Francúzsko	8629
Holandsko	27103,62
Kanada	28354,28
Maďarsko	3052,69

Nemecko	43356,17
Nórsko	6689,53
Poľsko	16588,84
Portugalsko	2250
Rakúsko	47343,78
Slovinsko	1771,8
Španielsko	2000
Švajčiarsko	32881,85
Švédsko	1441,18
Taliano	1204,17
Turecko	96,73
Veľká Británia	52320,64
USA	23732,15
Cyprus	394
Spolu	639.710,02

Celkový počet SP konaní, ktoré boli založené v priebehu roku 2017 a ktoré boli založené a tiež ukončené v priebehu roku 2017

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	spolu
Spojené Arabské Emiráty	0	0	0	0	1	1	1
Austrália	1	0	1	0	0	0	1
Belgicko	0	0	0	0	1	1	1
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	1	1	1
Cyprus	0	0	0	0	1	1	1
Česko	0	7	7	3	22	25	32
Egypt	0	0	0	0	1	1	1

Francúzsko	0	1	1	0	4	4	5
Holandsko	1	0	1	0	0	0	1
Chorvátsko	0	0	0	0	2	2	2
India	0	0	0	0	1	1	1
Írsko	0	3	3	0	2	2	5
Izrael	0	0	0	0	1	1	1
Maďarsko	0	2	2	1	6	7	9
Nemecko	2	0	2	2	9	11	13
Nórsko	0	0	0	2	1	3	3
Poľsko	0	0	0	0	1	1	1
Rakúsko	1	4	5	2	10	12	17
Španielsko	0	0	0	0	1	1	1
Švajčiarsko	0	0	0	0	4	4	4
Švédsko	0	0	0	5	1	6	6
Taliansko	0	1	1	1	6	7	8
Ukrajina	0	0	0	0	1	1	1
USA	0	0	0	0	2	2	2
Veľká Británia	0	2	2	1	17	18	20
Neznámy pobyt povin. osoby	0	1	1	0	6	6	7
Spolu	5	21	26	17	102	119	145

Celkový počet CM konaní, ktoré boli založené v priebehu roku 2017

štát	aktuálne / A		
	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu
Austrália	0	2	2
Bulharsko	0	1	1
Česko	16	55	71
Čile	0	1	1
Dánsko	0	1	1
Francúzsko	0	5	5
Grécko	0	1	1
Holandsko	0	1	1
Írsko	0	2	2
Maďarsko	3	3	6
Nemecko	1	11	12
Poľsko	5	0	5
Rakúsko	10	15	25
Slovinsko	0	1	1
Španielsko	0	4	4
Švajčiarsko	1	6	7
Švédsko	1	0	1
Taliansko	0	9	9
Ukrajina	0	1	1

USA	1	7	8
Veľká Británia	1	29	30
Neznámy pobyt povin. osoby	0	1	1
Spolu	39	156	195

Celkový počet aktívnych a ukončených SP konaní v Centre k 31.12.2017

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	
Afganistan	0	3	3	0	0	0	3
Alžírsko	1	7	8	0	1	1	9
Angola	0	14	14	0	0	0	14
Spojené Arabské Emiráty	1	6	7	0	2	2	9
Argentína	0	1	1	0	0	0	1
Arménsko	1	0	1	0	0	0	1
Austrália	7	40	47	0	2	2	49
Bahrajn	0	0	0	0	1	1	1
Belgicko	8	25	33	0	3	3	36
Bielorusko	1	0	1	0	0	0	1
Bolívia	0	1	1	0	1	1	2
Bosna a Hercegovina	2	5	7	0	1	1	8
Brazília	0	4	4	0	0	0	4
Bulharsko	6	30	36	0	0	0	36
Burundi	0	1	1	0	0	0	1
Cyprus	2	16	18	0	2	2	20
Česko	328	1521	1849	12	85	97	1946
Čierna Hora	0	2	2	0	0	0	2
Čína	2	2	4	0	0	0	4
Dánsko	4	11	15	0	1	1	16
Dominikánska republika	0	1	1	0	0	0	1
Egypt	1	8	9	0	4	4	13
Ekvádor	0	5	5	0	0	0	5
Etiópia	0	4	4	0	0	0	4
Filipíny	0	2	2	0	0	0	2
Fínsko	2	3	5	0	0	0	5
Francúzsko	8	56	64	0	9	9	73
Ghana	0	2	2	0	0	0	2
Grécko	6	25	31	0	1	1	32
Gruzínsko	0	1	1	0	0	0	1
Guinea	0	3	3	0	0	0	3
Guyana	0	1	1	0	0	0	1
Holandsko	17	29	46	0	4	4	50
Honduras	0	1	1	0	0	0	1

Chorvátsko	2	24	26	0	2	2	28
India	0	1	1	0	1	1	2
Indonézia	0	2	2	0	0	0	2
Irak	1	5	6	0	1	1	7
Írán	0	2	2	0	1	1	3
Írsko	5	38	43	0	10	10	53
Island	1	2	3	0	0	0	3
Izrael	2	13	15	0	1	1	16
Japonsko	0	10	10	0	2	2	12
JAR	0	2	2	0	1	1	3
Jemen	0	12	12	0	1	1	13
Jordánsko	0	17	17	0	2	2	19
Juhoslávia	9	139	148	0	0	0	148
Južná Kórea	0	0	0	0	1	1	1
Kambodža	1	0	1	0	0	0	1
Kamerun	0	0	0	0	1	1	1
Kanada	24	113	137	0	1	1	138
Kapverdy	0	1	1	0	0	0	1
Kazachstan	0	1	1	0	0	0	1
Kolumbia	0	1	1	0	0	0	1
Kongo	0	5	5	0	0	0	5
Kosovo	0	4	4	0	1	1	5
Kostarika	1	1	2	1	0	1	3
Kuba	0	51	51	0	0	0	51
Kuwajt	0	16	16	0	0	0	16
Laos	0	1	1	0	0	0	1
Libanon	1	9	10	1	0	1	11
Líbya	0	24	24	0	0	0	24
Lichtenštajnsko	0	1	1	0	0	0	1
Litva	1	0	1	0	0	0	1
Luxembursko	1	4	5	0	0	0	5
Macedónia	0	22	22	0	0	0	22
Madagaskar	0	1	1	0	0	0	1
Maďarsko	26	137	163	1	9	10	173
Maroko	0	4	4	0	0	0	4
Mauretánia	0	1	1	0	0	0	1
Mexiko	1	6	7	0	0	0	7
Mongolsko	0	4	4	0	0	0	4
Mozambik	0	0	0	0	1	1	1
Nemecko	138	391	529	8	19	27	556
Nepál	0	1	1	0	0	0	1
Nigéria	0	5	5	0	2	2	7
Nórsko	1	5	6	4	6	10	16
Nový Zéland	1	3	4	0	0	0	4
Omán	1	0	1	0	0	0	1
Pakistan	0	4	4	0	0	0	4

Panama	0	2	2	0	0	0	2
Peru	0	4	4	0	2	2	6
Poľsko	23	60	83	3	3	6	89
Portugalsko	0	3	3	0	0	0	3
Rakúsko	102	268	370	3	25	28	398
Rumunsko	3	13	16	1	2	3	19
Rusko	3	34	37	0	4	4	41
Slovensko	15	104	119	0	0	0	119
Slovinsko	3	8	11	0	0	0	11
Ukrajina	10	96	106	0	0	0	106
Somálsko	0	1	1	0	0	0	1
Srbsko	0	17	17	0	0	0	17
Srbsko + Čierna Hora	5	9	14	0	0	0	14
Sudán	0	6	6	0	0	0	6
Sýria	4	6	10	0	1	1	11
Šalamúnove ostrovy	0	1	1	0	0	0	1
Španielsko	6	51	57	0	8	8	65
Švajčiarsko	29	66	95	0	13	13	108
Švédsko	14	23	37	8	2	10	47
Taliano	17	143	160	1	18	19	179
Tanzánia	0	2	2	0	0	0	2
Thajsko	0	1	1	0	0	0	1
Tunis	0	5	5	0	3	3	8
Turecko	2	17	19	0	0	0	19
Ukrajina	7	84	91	0	4	4	95
USA	50	279	329	0	6	6	335
Veľká Británia	50	216	266	1	58	59	325
Venezuela	0	5	5	0	0	0	5
Vietnam	2	55	57	0	4	4	61
Neznámy pobyt povin. osoby	19	289	308	3	61	64	372
Zair	0	2	2	0	0	0	2
Zambia	0	1	1	0	0	0	1
Zimbabwe	0	1	1	0	0	0	1
Spolu	978	4785	5763	47	394	441	6204

Celkový počet aktívnych a ukončených CM konaní v Centre k 31.12.2017

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	postúpené do zahr.	prijaté zo zahraničia	spolu	
Albánsko	0	0	0	0	1	1	1
Alžírsko	0	2	2	0	0	0	2
Austrália	2	15	17	0	6	6	23
Belgicko	2	4	6	1	6	7	13

Bosna a Hercegovina	0	8	8	0	1	1	9
Brazília	0	1	1	1	1	2	3
Brunej	0	0	0	0	1	1	1
Bulharsko	0	8	8	0	7	7	15
Cyprus	0	4	4	2	11	13	17
Česko	836	1679	2515	243	731	974	3489
Čierna Hora	0	0	0	0	1	1	1
Čile	0	0	0	0	1	1	1
Dánsko	0	1	1	0	2	2	3
Ekvádor	0	1	1	0	1	1	2
Estónsko	1	0	1	0	1	1	2
Fínsko	0	1	1	0	2	2	3
Francúzsko	2	10	12	0	33	33	45
Grécko	0	4	4	0	21	21	25
Holandsko	5	7	12	0	15	15	27
Chorvátsko	1	10	11	1	14	15	26
Írsko	2	8	10	1	21	22	32
Izrael	0	1	1	0	5	5	6
JAR	0	1	1	0	0	0	1
Jemen	0	1	1	0	0	0	1
krajiny bývalej Juhoslávie (staršie spisy)	0	16	16	0	0	0	16
Kanada	2	7	9	3	12	15	24
Kolumbia	0	1	1	0	0	0	1
Kosovo	0	3	3	0	3	3	6
Kuba	0	10	10	0	0	0	10
Líbya	0	1	1	0	0	0	1
Lichtenštajnsko	0	1	1	0	0	0	1
Lotyšsko	0	0	0	1	0	1	1
Macedónia	0	9	9	0	7	7	16
Maďarsko	12	46	58	19	46	65	123
Malta	0	0	0	1	0	1	1
Mexiko	0	0	0	0	1	1	1
Monako	0	0	0	0	1	1	1
Nemecko	8	103	111	9	137	146	257
Nórsko	0	0	0	0	2	2	2
Nový Zéland	1	2	3	0	0	0	3
Poľsko	65	29	94	37	31	68	162
Portugalsko	0	2	2	0	4	4	6
Rakúsko	30	102	132	54	109	163	295
Rumunsko	0	5	5	0	4	4	9
Slovinsko	0	5	5	1	4	5	10
Ukrajina	4	3	7	0	0	0	7
Srbsko	1	14	15	1	15	16	31
Čierna Hora	0	1	1	0	1	1	2
Sýria	0	1	1	0	0	0	1

Španielsko	0	11	11	0	33	33	44
Švajčiarsko	6	31	37	6	57	63	100
Švédsko	7	5	12	1	7	8	20
Taliansko	1	34	35	0	80	80	115
Tunisko	0	0	0	0	4	4	4
Turecko	0	1	1	0	12	12	13
Ukrajina	5	3	8	4	8	12	20
USA	11	73	84	5	55	60	144
Veľká Británia	7	41	48	7	223	230	278
Vietnam	0	2	2	0	0	0	2
Neznámy pobyt povin. osoby	0	1	1	0	17	17	18
Spolu	1011	2329	3340	398	1755	2153	5493

5. MEDZINÁRODNÉ ÚNOSY DETÍ A PRÁVO STYKU

V oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu sa postupuje podľa:

- Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25.10.1980, Haag /ďalej len Dohovor o únosoch/ a
- Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19.10.1996, Haag/ďalej len dohovor o právomoci/
- Nariadenia Rady (ES) 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 /ďalej len Nariadenie č. 2201/2003/ alebo Brusel II.bis/.
- vnútroštátna úprava: zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine, v znení neskorších predpisov

zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, v znení neskorších predpisov

zákon č. 161/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov

Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- je porušením opatrovnickeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a
- v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo k zadržaniu

O neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo zadržaní dieťaťa hovoríme v prípade, ak prišlo k premiestneniu dieťaťa z krajiny jeho obvyklého pobytu alebo jeho zadržiavaniu v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu bez súhlasu druhého rodiča (ak má aktívne opatrovnicke práva a povinnosti). Musí sa však vždy jednať o zmluvný štát Dohovoru o únosoch. Hraničným vekom na podanie žiadosti o návrat je 16. rok veku maloletého dieťaťa. Centrum rieši žiadosti o návrat maloletých detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené alebo neoprávnene zadržané na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch.

Krajinu obvyklého pobytu dieťaťa môžeme vo všeobecnosti chápať ako krajinu, v ktorej dieťa dlhodobo žije, v ktorej má svoje zázemie, rodinu, navštevuje v danej krajine predškolské alebo školské zariadenie, teda krajina, ku ktorej ho viažu určité väzby. V prípadoch neoprávneného premiestnenia a zadržania maloletého dieťaťa nie je podstatná jeho štátna príslušnosť, kde sa dieťa narodilo alebo kde je prihlásené k trvalému pobytu, ale obvyklý pobyt dieťaťa. O tom, kde je miesto obvyklého pobytu maloletého dieťaťa môže rozhodnúť len súd a to v konaní o návrat.

V rámci práva styku rodiča s maloletými deťmi Centrum ako ústredný orgán spolupracuje s ústrednými orgánmi cudzích štátov, aby podporili nerušený výkon práva styku a dodržiavanie podmienok, ktorými môže byť výkon tohto práva podmienený. V prípadoch týkajúcich sa úpravy styku rieši Centrum prípady, kedy sa dieťa, ktoré je predmetom úpravy

práva styku nachádza na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003. Žiadateľ nachádzajúci sa na území SR alebo ústredný orgán (ak sa žiadateľ nachádza na území daného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003) môže žiadať o účinný výkon práva styku s maloletým dieťaťom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, o zmenu úpravy práva styku s maloletým dieťaťom alebo o úpravu práva styku s maloletým dieťaťom.

Nariadenie č. 2201/2003 výrazným spôsobom doplnilo Dohovor o únosoch, a to sprísnením podmienok v rámci členských štátov EÚ (okrem Dánska). Účelom prijatia tohto nariadenia bolo, aby jednotlivé krajiny zabezpečili čo najrýchlejší návrat neoprávnene premiestneného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a ochránili tak dieťa pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Nariadenie dopĺňa a sprísňuje viaceré ustanovenia Dohovoru v podmienkach EÚ, a tak podstatným spôsobom deklaruje dôležitosť konaní o nariadení návratu.

S ohľadom na potrebu zefektívnenia konania o návrate maloletých do krajín ich obvyklého pobytu je vhodné spomenúť taktiež vnútroštátnu úpravu – zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Tento stanovuje miestnu príslušnosť súdov, ktoré sú príslušné rozhodovať vo veci návratových konaní, jednotlivé lehoty a náležitosti návrhov na návrat. Zároveň je v tomto kódexe stanovený postup orgánov pri výkone rozhodnutia o návrate.

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí zmenu právnej úpravy zareagovalo aktualizovaním internej smernice o únosoch.

Činnosť centra v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu

K 31.12.2017 bolo v Centre riešených 719 prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom. Z uvedeného počtu bolo uzavretých 549 spisov. Konkrétne 651 spisov vo veci neoprávneného premiestnenia resp. zadržania a 68 spisov vo veci úpravy práva styku. Aktívnych spisov v roku 2017 bolo 229. Z uvedeného počtu bolo 209 konaní vo veci rodičovských únosov a 20 konaní vo veci úpravy práva styku.

V porovnaní s rokom 2016 majú nové prípady neoprávneného premiestnenia alebo zadržania klesajúcu tendenciu. V roku 2017 Centrum zaregistrovalo mierny pokles žiadostí o pomoc pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní maloletého dieťaťa, a to v počte 41 nových prípadov oproti 57 prípadom z roku 2016. Prípady týkajúce sa práva styku majú naopak

stúpajúcu tendenciu. Registrovanie nových žiadostí počas prvých mesiacov roka 2018 nasvedčuje tomu, že tento trend by sa mohol spomaliť.

Z celkového počtu 41 nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa za rok 2017 tvorilo 13 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 28 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch na územie SR.

Za rok 2017 zaregistrovalo Centrum 6 nových žiadostí týkajúcich sa úpravy práva styku rodiča s dieťaťom. Z týchto konaní 3 spadali pod situáciu, keď je dieťa na území SR a žiadateľ je zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 3 prípadov, keď dieťa je v niektorom zo zmluvných štátov Dohovoru o únosoch a žiadateľ sa nachádza na území SR.

Prioritou pri riešení neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, ale takisto aj pri riešení účinného výkonu, zmeny a určenia práva styku k maloletému dieťaťu je pre Centrum najmä snaha o zmierlivé riešenie každého jednotlivého prípadu. Zmierlivé riešenie vecí sa uskutočňuje predovšetkým formou mediačných stretnutí s rodičmi dieťaťa v priestoroch Centra za predpokladu, že rodičia dieťaťa prejavia o takúto formu záujem. Centrum preferuje túto formu riešenia prípadu a rodičom ju odporúča vždy a v každom novom zaregistrovanom prípade, za predpokladu, že to okolnosti na strane rodičov umožňujú. Mediácia je pre rodičov finančne aj časovo menej náročná, a najmä sa najmenej dotýka maloletého dieťaťa. V roku 2017 sa Centru podarilo zabezpečiť formu mediačného stretnutia, teda stretnutie oboch rodičov za účasti pracovníkov Centra a komunikáciu za účelom dosiahnutia vzájomnej dohody bez súdneho konania v 8 prípadoch.

Centrum dbá v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania taktiež na dôraznú prevenciu, predovšetkým prostredníctvom webovej stránky Centra, informáciami v médiách, tlačenými informáciami pre verejnosť, ako aj formou právneho poradenstva, ktoré poskytujú právnici Centra telefonicky, emailom a osobne. Rovnako tak Centrum vyvíja aktivity zamerané na šírenie osvetu a zlepšovanie informovanosti o povahe a účelu týchto konaní.

Z hľadiska zlepšenia informovanosti odbornej verejnosti vo veciach týkajúcich sa Dohovoru o únosoch rozvíjalo Centrum spoluprácu s mnohými inštitúciami na území SR, predovšetkým so súdmi Slovenskej republiky a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jednotlivými

zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí ako aj s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR.

Centrum sa rodičovským únosom venuje aj v súvislosti s organizovaním a zúčastňovaním sa na medzinárodných konferenciách zameraných na túto problematiku. V roku 2017 Centrum aktívne participovalo na stretnutiach Európskej justičnej siete, kde vystupovalo z pozície Ústredného orgánu, ako aj na 7. stretnutí špeciálnej komisie ohľadom praktického fungovania Haagskeho dohovoru z roku 1980 o medzinárodných únosoch detí a z roku 1996 o medzinárodnej ochrane detí v Haagu. Centrum taktiež zorganizovalo „Deň otvorených dverí CIPC“, kde na praktických príkladoch šírilo osvetu vo veci medzinárodných únosov detí.

V organizovaní a participovaní na konferenciách a Dní otvorených dverí zameraných na túto problematiku plánuje Centrum pokračovať aj do budúcnosti.

Keďže Centrum nemá pôsobnosť pri riešení prípadov neoprávneného premiestnenia detí do iných ako zmluvných štátov Dohovoru o únosoch, poskytovalo Centrum právne poradenstvo aj v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR a Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ako skúsenosti a štatistické údaje ukazujú, predpokladá sa nárast počtu prípadov medzinárodných únosov detí a žiadostí o právo styku rodiča s dieťaťom prostredníctvom Centra aj v budúcnosti.

Prehľad nových konaní o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa
zaregistrovaných v roku 2017

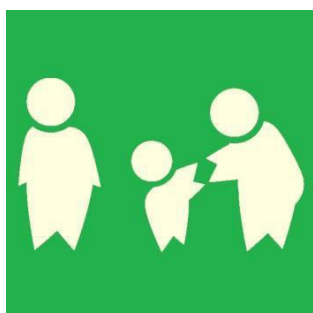
štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	
Austrália	0	0	0	0	1	1	1
Belgicko	0	0	0	0	2	2	2
Cyprus	0	0	0	0	1	1	1
Česko	0	0	0	4	8	12	12
Ekvádor	0	0	0	1	0	1	1
Izrael	0	0	0	0	1	1	1
Maďarsko	1	0	1	1	1	2	3
Nemecko	0	1	1	2	2	4	5
Rakúsko	0	0	0	0	1	1	1
Švajčiarsko	0	0	0	0	1	1	1
Taliansko	0	0	0	0	3	3	3
Veľká Británia	0	0	0	4	5	9	9
Xy	0	0	0	0	1	1	1
Spolu	1	1	2	12	27	39	41

Počet konaní o práve styku rodiča s dieťaťom za rok 2017

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Česko	0	0	0	0	1	1	1
Kanada	0	0	0	1	0	1	1
Nemecko	0	1	1	1	0	1	2
Taliansko	0	0	0	1	0	1	1
Veľká Británia	0	0	0	0	1	1	1
Spolu	0	1	1	3	2	5	6

modré konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch

červené konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do SR

6. PLNENIE ÚLOH SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Dňa 1.3.2005 pre Slovenskú republiku nadobudlo účinnosť **Nariadenie Rady (ES) č.2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1347/2000 /ďalej len „Nariadenie 2201/2003“/.**

Nariadenie 2201/2003 sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej Únie, s výnimkou Dánska, je priamo vykonateľné a aplikovateľné na ich území a má prednosť pred vnútroštátnym právnym poriadkom. V zmysle článku 53 Nariadenia 2201/2003 je povinnosťou členských štátov Európskej Únie, ktoré sú ním viazané, aby určili jeden alebo niekoľko ústredných orgánov na pomoc pri uplatnení Nariadenia 2201/2003.

Jednou z oblastí pôsobnosti Centra je plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy plní Centrum ako ústredný orgán Slovenskej republiky podľa **článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003.**

Centrum plní úlohu ústředního orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. d) a s ním súvisiacim článkom 56 Nariadenia 2201/2003 od 1. júna 2011. Funkciu ústredného orgánu Slovenskej republiky plnilo do 31. mája 2011 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Pôsobnosť Centra v zmysle vyššie uvedených ustanovení môže byť rozdelená do dvoch základných oblastí:

1. Spolupráca do veciach rodičovských práv a povinností

V súlade s článkom 55 Nariadenia 2201/2003 majú ústredné orgány členských štátov Európskej Únie na základe žiadosti nositeľa rodičovských práv a povinností alebo na základe žiadosti ústredného orgánu iného členského štátu Európskej Únie navzájom spolupracovať za účelom dosiahnutia cieľov Nariadenia 2201/2003.

Na tento účel majú ústredné orgány prijať všetky potrebné kroky, priamo alebo prostredníctvom verejných orgánov alebo iných inštitúcií, v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu, ktoré sa týkajú ochrany osobných údajov, na:

a) zhromažďovanie a výmenu informácií:

i) o situácii dieťaťa;

ii) o všetkých začatých konaniach; alebo

iii) o prijatých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú dieťaťa;

b) poskytovanie informácií a pomoc nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorí sa snažia o uznanie a výkon rozhodnutí na ich území, najmä tých, ktoré sa týkajú práva styku a návratu dieťaťa;

d) poskytovanie informácií a pomoci, ktorú súdy potrebujú na účely uplatňovania článku 56, a

e) uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností mediáciou alebo inými metódami a uľahčenie cezhraničnej spolupráce na tento účel.

V zmysle článku 57 Nariadenia 2201/2003 môže nositeľ rodičovských práv a povinností požiadať ústredný orgán členského štátu svojho obvyklého pobytu alebo ústredný orgán členského štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt alebo kde sa dieťa nachádza o poskytnutie pomoci podľa článku 55 Nariadenia 2201/2003.

2. Umiestnenie dieťaťa v inom členskom štáte Európskej Únie

V súlade s článkom 56 Nariadenia 2201/2003 plní Centrum úlohy ústredného orgánu Slovenskej republiky v prípade ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu (Slovenskej republiky).

Konajúci súd sa má pred vydaním rozhodnutia najprv poradiť s príslušným ústredným orgánom o možnosti a vhodnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti

na území tohto druhého členského štátu. Rozsudok o takomto umiestnení maloletého dieťaťa možno vydať v žiadajúcom štáte iba vtedy, ak príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril súhlas s takýmto umiestnením.

Kompetentným orgánom na vydanie súhlasu s umiestnením maloletého dieťaťa na území Slovenskej republiky je Centrum. Centrum môže udeliť súhlas výlučne na základe vyjadrenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Samotnému vyjadreniu Ústredia práce, sociálnych vecí k vhodnosti a možnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti na území Slovenskej republiky predchádza vykonanie potrebného sociálneho šetrenia a preverenie prípadných rodinných príslušníkov, ktorí by boli ochotní a schopní prevziať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. V prípade, ak Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny dospeje k záveru, že maloleté dieťa nemá na území Slovenskej republiky vhodných rodinných príslušníkov, môže navrhnúť jeho umiestnenia do konkrétneho zariadenia starostlivosti o dieťa.

Činnosť Centra ako ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003

V lete roku 2012 Centrum naštartovalo proces aktívnej ochrany záujmov maloletých detí, občanov Slovenskej republiky, ktoré sa v cudzine ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov, rodičov.

Ku každému jednému prípadu, ktorý Centrum eviduje podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003 pristupuje individuálne a proaktívne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí.

Centrum rieši rovnako starostlivo všetky prípady spadajúce do predmetnej agendy v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí. V týchto spisoch Centrum v rámci svojich možností naštartovalo aktívnu komunikáciu s príslušnými orgánmi (prevažne zahraničnými) za účelom získania čo najpodrobnejších informácií o stave konania. V závislosti od konkrétnej situácie Centrum starostlivo zvažuje v každom jednotlivom prípade ďalší postup a podniká všetky potrebné kroky v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí.

Centrum vo viacerých prípadoch požiadalo príslušné súdy najmä v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska o povolenie intervencie do konania v najlepšom záujme maloletých detí. Rozhodnutie o takejto žiadosti Centra patrí do výlučnej kompetencie konkrétneho súdu v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorý rozhoduje nezávisle a nestranne s dôrazom na najlepší záujem maloletých detí. Centrum nemôže zasahovať do nezávislosti súdnictva a rozhodnutie súdu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť.

Po schválení prvej žiadosti Centra o povolenie intervencie do súdneho konania v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska začalo Centrum aktívne vstupovať aj do ďalších súdnych konaní v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a osobne sa zúčastnilo niekoľkých pojednávaní pred príslušným súdom, prípadne bolo prítomné prostredníctvom telefonického hovoru. V priebehu telefonických pojednávaní Centrum komunikovalo priamo s príslušným sudcom a poskytlo všetky potrebné vysvetlenia a informácie, ktoré boli nevyhnutné na objasnenie situácie a viedli k rozhodnutiu príslušného súdu o repatriácii našich maloletých detí, štátnych občanov na územie Slovenskej republiky.

Centrum svojím proaktívnym konaním prispelo k repatriácii, t.j. premiestneniu viacerých maloletých detí k ich umiestneniu do náhradnej starostlivosti na území Slovenskej republiky. Niektoré z týchto maloletých detí boli rozhodnutím príslušného súdu zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v rámci svojej biologickej rodiny, iné boli dočasne umiestnené do detského domova na území SR a o ich ďalšom osude rozhodovali príslušné slovenské súdy.

V súčasnosti je zabezpečená promptná komunikácia so súdmi, sociálnymi úradmi a inými orgánmi v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré rešpektujú Centrum ako svojho rovnocenného partnera na komunikáciu. Týmto spôsobom je zaistená rýchlejšia a efektívnejšia výmena informácií, ktorá je nevyhnutná pre urýchlené vybavovanie týchto citlivých prípadov týkajúcich sa maloletých detí žijúcich v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré sa z rozličných dôvodov ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov.

Centrum zároveň aktívne spolupracuje s príbuznými maloletých detí žijúcimi na území Slovenskej republiky, poskytuje im podporu, poradenstvo a aktuálne informácie o prebiehajúcich konaniach ako aj o možnostiach riešenia vzniknutej situácie.

Centrum sa v rámci svojich kompetencií snaží vnímať každý prípad komplexne a za každých okolností kladie dôraz na najlepší záujem maloletých detí, ktorý by mal byť aj smerodajným kritériom pri rozhodovaní súdov o ich budúcom živote.

Centrum koná vo všetkých prípadoch aktívne, musí však rešpektovať samostatnosť a nezávislosť rozhodovania súdov Slovenskej republiky či inej krajiny, nakoľko Centrum nemá rozhodovaciu právomoc. Centrum však v rámci aktívneho prístupu, najmä vo vzťahu ku krajinám, ktoré odoberajú slovenské deti v zahraničí (najmä so zreteľom na Spojené kráľovstvo) využíva na účel hájenia záujmu dieťaťa podania na súd – medzi iným aj intervencie v konaniach ako vedľajší účastník.

Od roku 2012 vo veciach týkajúcich sa starostlivosti detí Centrum rapídne zvýšilo svoju angažovanosť, a to na základe nových postupov a interných pokynov vedenia Centra. Z pohľadu Slovenskej republiky sa zúžila spolupráca so sociálnymi úradmi zo Spojeného Kráľovstva, i priame odkomunikovanie problémov súvisiacich s ochranou detí a Plánmi na ochranu detí.

Centrum na základe Nariadenia spolupracuje s ústrednými orgánmi a často priamo aj so sociálnymi úradmi jednotlivých krajín, a taktiež aj s veľvyslanectvami.

Memorandum o porozumení

V záujme posilnenia spolupráce Centrum pripravilo návrh **Memoranda o porozumení** v záujme promptného získania informácií o maloletých deťoch, ktoré sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a ktoré sa na území Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska ocitli bez starostlivosti rodičov, resp. sa o ne zaujímajú jednotlivé sociálne služby v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska.

Prvé Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a Mestskou radou mesta Peterborough bolo podpísané dňa 19.11.2015 v meste Peterborough za účasti riaditeľky Centra, starostu mesta Peterborough, zástupcov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí na slávnostnom stretnutí na mestskom úrade mesta Peterborough.

Cieľom Memoranda je zlepšiť komunikáciu medzi slovenskými a anglickými orgánmi, a zrýchliť výmenu informácií o deťoch slovenských občanov žijúcich na území mesta Peterborough. V doterajšej praxi prebiehala komunikácia medzi sociálnymi službami Slovenska a Anglicka prostredníctvom anglického ústredného orgánu, čím sa predlžovala doba vybavenia žiadosti. Od podpisu Memoranda môže anglická sociálna služba mesta Peterborough kontaktovať priamo Centrum, ktoré informácie urýchlene postúpi slovenským príslušným orgánom.

Najdôležitejšia časť Memoranda sa zameriava na riešenie problematiky odoberania detí slovenských občanov na území Anglicka a ich následný presun na územie Slovenska. Ide o problematiku záležitosť, najmä čo sa týka vyriešenia praktických otázok, akým spôsobom bude riešené odobratie dieťaťa rodine na území Anglicka, návrat dieťaťa do biologickej rodiny alebo zariadenia na Slovensku a konkrétne opatrenia pri presune dieťaťa na Slovensko. Jednotlivé články sa zameriavajú na zabezpečenie cezhraničnej spolupráce týkajúcej sa prípadov maloletých detí a posilnení spolupráce slovenských a anglických orgánov. Účelom

je tiež vzájomne sa oboznámiť s postupmi oboch krajín pri odoberaní detí a poskytovaní informácii o deťoch a rodine. Dohoda smeruje k prijímaniu praktických opatrení na návrat detí na Slovensko a postúpeniu vecí slovenskému súdu, ktorý bude ďalej konať vo veci mal. dieťaťa. Memorandum umožňuje poskytovať informácie o vnútroštátnych predpisoch oboch krajín medzi sociálnymi orgánmi, ktoré smerujú k zvýšeniu povedomia o postupoch v rámci procesu šetrenia pomerov alebo odoberania detí a výmene skúsenosti pri citlivých prípadoch maloletých detí na jednotlivých územiach.

Memorandum podporuje európske Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a vychádza z článkov o spolupráci medzi orgánmi oboch štátov. Zameriava sa aj na presun právomocí súdu vhodnejšiemu na prejednanie vecí a spôsob repatriácie maloletých detí na územie Slovenska. Na repatriáciu bude nevyhnutné vypracovať časový harmonogram a presné podmienky návratu dieťaťa na Slovensko.

Memorandum stanovilo styčné body, na ktoré je možné sa obrátiť v prípade vzniknutých problémov v súvislosti s občanmi oboch krajín. Taktiež vymedzilo nevyhnutné údaje, ktoré obe strany musia uvádzať v žiadosti o súčinnosť sociálnych orgánov. Dohoda určuje aj dobu na poskytnutie informácii dožadujúcej sa strane, aby sa predchádzalo prieťahom v rámci prípadu. Na tieto účely slúži špeciálny komunikačný zabezpečený kanál vo forme emailovej schránky, ktorá zabezpečuje ochranu osobných údajov zúčastnených subjektov.

Dňa 23.03.2013 podpísalo Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže za účasti zástupcov Zastupiteľského úradu SR v Londýne v poradí druhé Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Derby. Sociálna služba mesta Derby pristúpila ako druhá zo všetkých oslovených sociálnych úradov k podpísaniu Memoranda o spolupráci.

Dňa 31.03.2017 sa podarilo Centru podpísať v poradí tretie Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Manchester. Sociálna služba mesta Manchester vyslovila ochotu podpísať memorandum už v minulosti a na základe dlhodobej spolupráce sa podarilo docieľiť podpis tejto dohody.

Po zahájení úspešných rokovaní sa zástupcovia Centra spojili s kolegami od Miestneho úradu Newcastle a dňa 03.11.2017 sa podpísalo Memorandum o porozumení s Mestskou radou Newcastle. V poradí ide o štvrtý anglický miestny úrad, ktorý má záujem riešiť problematiku sociálnoprávnej ochrany detí v užšej spoluprácu so slovenskými úradmi.

Centrum naďalej pokračuje v aktivitách smerujúcich k uzavretiu ďalších dohôd so sociálnymi službami na území Anglicka, najmä v oblastiach, kde sa vyskytuje najväčší počet slovenských rodín, napr. Bradford, Sheffield, Birmingham, Rotherham alebo Glasgow. Pri uvedených aktivitách napomáha Centru Veľvyslanectvo SR v Londýne, ktoré sa osobnými stretnutiami snaží priblížiť jednotlivým sociálnym orgánom výhody vyplývajúce z užšej spolupráce so slovenskými orgánmi. Centrum verí, že na základe uvedených dohôd sa zlepší spolupráca a bude môcť priamo pomáhať dotknutým slovenským rodinám v zahraničí, ktoré sa dostali do problémov so sociálnymi úradmi.

Z dôvodu bohatých skúseností Centra so sociálnoprávnu ochranou detí sa uskutočnilo v Nórsku stretnutie zástupcov Centra a zástupcov Ministerstva spravodlivosti a ďalších ústredných orgánov Nórskeho kráľovstva.

Troj denné bilaterálne rokovania s ústrednými orgánmi Nórska pre oblasť medzinárodnej spolupráce pri výmene informácií a praktických skúseností medzi príslušnými orgánmi sa týkali najmä problematiky, ktorú upravujú na nasledovné dohovory: Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, uzatvorený dňa 25. októbra 1980; Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny, , uzatvorený dňa 23. novembra 2007; Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzatvorený dňa 19. októbra 1996. Cieľom uvedených stretnutí bolo vytvorenie úzkej spolupráce s nóorskymi úradmi za účelom poskytnutia urýchlenej pomoci slovenským občanom žijúcim v Nórsku v prípadoch sociálnoprávnej ochrany detí.

Štatistika EC spisov

Od vzniku problematiky EC a EC O spisov bolo v Centre zaevidovaných spolu 1402 spisov, ktoré sa týkali žiadosti spadajúce do pôsobnosti Nariadenia. Z uvedeného počtu bolo uzavretých spolu 1018 spisov. Od roku 2015 Centrum zaviedlo evidenciu EC O spisov, ktoré sa týkajú výlučne odobratia detí zo starostlivosti rodičov. Od roku 2015 bolo v Centre zaevidovaných spolu 199 takýchto spisov z čoho bolo do konca roka 2017 uzavretých spolu 83 spisov.

Z danej štatistiky vyplýva, že okrem nových spisov, ktoré pribudli v roku 2017 sa Centrum muselo zaoberať EC a EC O spismi, ktoré pribudli v predošlých rokoch a predstavujú spolu 510 prípadov.

V roku 2017 k uvedeným spisom pribudli nové EC a EC O spisy. Z celkového počtu EC konaní v roku 2017 Centrum zaevidovalo spolu 83 EC O konaní, z toho 14 konaní uzavrelo ešte v tom istom roku. Zvyšných 252 konaní sa týkalo prešetrenia pomerov na základe čl. 55 Nariadenia, z toho 111 konaní uzavrelo ešte v roku 2017.

Najpočetnejšie konania sa týkajú Českej republiky s celkovým počtom 656 konaní, pričom sa uzavrelo presne 461 konaní, a taktiež Veľkej Británie s celkovým počtom 587 konaní, z toho uzavretých už 388 konaní.

Ďalším štátom v poradí je Rakúsko, s celkovým počtom 132 konaní, pričom sa uzavrelo z nich spolu 73 konaní, Nemecko s celkovým počtom konaní 53, z čoho bolo uzavretých spolu 37 konaní a Maďarsko s celkovým počtom 36 spisov, z ktorých bolo uzavretých 27 spisov.

V roku 2017 k uvedeným počtom EC a EC O spisov pribudlo spolu 335 EC a EC O spisov, z čoho bolo uzavretých v tom istom roku 62 spisov. Najväčší nárast sa v roku 2017 zaznamenal vo vzťahu k Českej republike s počtom 124, z čoho sa už uzavrelo 13 spisov, v poradí druhým štátom je Veľká Británia s počtom 122 spisov, z čoho sa uzavrelo spolu 23 spisov, tretím štátom je Rakúsko s počtom 50, z čoho sa uzavrelo spolu 12 spisov a napokon Maďarsko s novými spismi v počte 8, z ktorých sa v roku 2017 uzavreli spolu 3 spisy.

Konania týkajúce sa starostlivosti a ochrany detí sú z roka na rok početnejšie a medzi ostatnými druhmi agendy, ktorými sa Centrum zaoberá, aj pomerne frekventované. Príčinou

nárastu agendy je predovšetkým bližšia vzájomná spolupráca s orgánmi iných štátov, i väčší záujem verejnosti a Centra na týchto konaniach po zlomovom období roku 2012.

Tabuľky

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC DO ROKU 2017

<i>CELKOVÝ POČET KONANÍ EC do roku 2017</i>							
	<i>uzavreté / U</i>			<i>aktuálne / A</i>			<i>A + U</i>
<i>štát</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>spolu</i>
<i>Arabské Emiráty</i>	1	1	2	0	0	0	2
<i>Austrália</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Bahrajn</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Belgicko</i>	7	1	8	1	2	3	11
<i>Bulharsko</i>	4	0	4	0	0	0	4
<i>Cyprus</i>	2	0	2	1	0	1	3
<i>Česko</i>	271	189	460	94	98	192	652
<i>Dánsko</i>	2	0	2	1	0	1	3
<i>Egypt</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Estónsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Francúzsko</i>	6	1	7	1	0	1	8
<i>Grécko</i>	1	0	1	1	0	1	2
<i>Holandsko</i>	6	7	13	2	0	2	15
<i>Chorvátsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>India</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Írsko</i>	9	4	13	1	0	1	14
<i>Japonsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Jordánsko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Kanada</i>	2	0	2	0	0	0	2
<i>Katar</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Kosovo</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Litva</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Luxembursko</i>	1	0	1	1	0	1	2
<i>Maďarsko</i>	18	6	24	5	4	9	33
<i>Nemecko</i>	25	10	35	11	2	13	48
<i>Nórsko</i>	1	1	2	1	0	1	3
<i>Poľsko</i>	4	1	5	1	0	1	6

<i>Rakúsko</i>	31	20	51	23	7	30	81
<i>Rumunsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Rusko</i>	0	2	2	0	0	0	2
<i>Slovensko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Slovinsko</i>	2	2	4	2	0	2	6
<i>Srbsko</i>	1	1	2	0	0	0	2
<i>Sýria</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Španielsko</i>	2	1	3	2	0	2	5
<i>Švajčiarsko</i>	5	3	8	0	1	1	9
<i>Švédsko</i>	1	1	2	0	2	2	4
<i>Taliansko</i>	9	3	12	2	2	4	16
<i>Turecko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Ukrajina</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>USA</i>	1	0	1	0	2	2	3
<i>Veľká Británia</i>	244	95	339	69	42	111	450

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O DO ROKU 2017

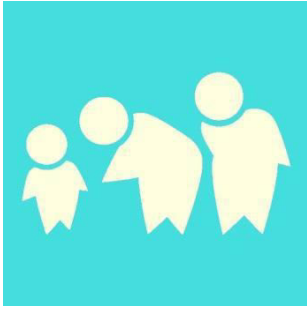
<i>CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O do roku 2017</i>							
	<i>uzavreté / U</i>			<i>aktuálne / A</i>			<i>A + U</i>
<i>štát</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>spolu</i>
<i>Belgicko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Bulharsko</i>	0	1	1	0	0	0	1
<i>Česko</i>	0	1	1	3	0	3	4
<i>Holandsko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Írsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Maďarsko</i>	3	0	3	0	0	0	3
<i>Nemecko</i>	1	1	2	3	0	3	5
<i>Nórsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Rakúsko</i>	19	3	22	25	4	29	51
<i>Švajčiarsko</i>	1	0	1	1	0	1	2
<i>Taliansko</i>	2	0	2	1	0	1	3
<i>USA</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Veľká Británia</i>	49	0	49	74	2	76	137
<i>Spolu</i>	77	6	83	110	6	126	199

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC V ROKU 2017

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC V ROKU 2017							
štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Arabské Emiráty	1	1	2	0	0	0	2
Bahrajn	1	0	1	0	0	0	1
Belgicko	1	0	1	1	1	2	3
Česko	3	9	12	49	60	109	121
Francúzsko	0	0	0	1	0	1	1
Grécko	0	0	0	1	0	1	1
Holandsko	0	1	1	0	0	0	1
Chorvátsko	0	0	0	1	0	1	1
Írsko	1	2	3	0	0	0	3
Japonsko	0	0	0	1	0	1	1
Luxembursko	0	0	0	1	0	1	1
Maďarsko	1	1	2	2	3	5	7
Nemecko	0	0	0	5	0	5	5
Poľsko	0	0	0	1	0	1	1
Rakúsko	2	3	5	17	5	22	27
Rusko	0	1	1	0	0	0	1
Slovinsko	1	0	1	1	0	1	2
Srbsko	0	1	1	0	0	0	1
Španielsko	0	0	0	1	0	1	1
USA	0	0	0	0	2	2	2
Veľká Británia	4	14	18	29	22	51	69
Spolu	15	33	48	111	93	204	252

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O V ROKU 2017

<i>CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O V ROKU 2017</i>							
<i>štát</i>	<i>uzavreté / U</i>			<i>aktuálne / A</i>			<i>A + U</i>
	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>modré</i>	<i>červené</i>	<i>spolu</i>	<i>spolu</i>
<i>Česko</i>	0	1	1	2	0	2	3
<i>Maďarsko</i>	1	0	1	0	0	0	1
<i>Nemecko</i>	0	0	0	2	0	2	2
<i>Rakúsko</i>	5	2	7	12	4	16	23
<i>Švajčiarsko</i>	0	0	0	1	0	1	1
<i>Veľká Británia</i>	5	0	5	46	2	48	53
<i>Spolu</i>	11	3	14	63	6	69	83

7. MEDZIŠTÁTNE OSVOJENIA

1. Úlohy Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v oblasti medzištátnych osvojení

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže bolo určené za ústredný orgán podľa Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „Dohovor“).

Podľa Postupu pri medzištátnych osvojeniach do zmluvných štátov Dohovoru, ktorý schválil minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter dňa 16.2.2017, Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) ako ústredný orgán štátu pôvodu plní tieto úlohy:

- spolupracuje so zahraničnými ústrednými orgánmi a dojednáva administratívne postupy pre uskutočnenie medzištátnych osvojení podľa Dohovoru formou protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach,
- monitoruje a porovnáva aktuálnu právnu úpravu v jednotlivých spolupracujúcich štátoch s ohľadom na právny poriadok Slovenskej republiky,
- sleduje dodržiavanie uzatvorených protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach a prijíma vhodné opatrenia na odstránenie ich nedostatkov,
- prijíma a posudzuje žiadosti zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenie podľa Dohovoru a podľa dohodnutých postupov,
- vedie evidenciu žiadostí a zoznam zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenia,
- vedie prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie, posudzuje a zabezpečuje kompletnosť dokumentácie týchto detí,

- za účelom sprostredkovania nadviazania osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom vyberá najvhodnejšieho zahraničného žiadateľa o osvojenie; na tento účel zriaďuje poradné orgány,
- organizuje v spolupráci s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, detskými domovmi a ďalšími zúčastnenými subjektmi nadviazanie osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom,
- sleduje vývin dieťaťa zvereného do predosvojiteľskej starostlivosti alebo osvojeného do cudziny podľa Dohovoru prostredníctvom partnerských ústredných orgánov alebo akreditovaných inštitúcií prijímajúcich štátov,
- prijíma, posudzuje a vyhodnocuje sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zvereného alebo osvojeného do cudziny podľa Dohovoru,
- udeľuje súhlas na osvojenie dieťaťa podľa Dohovoru a podľa Zákona o rodine,
- je orgánom príslušným podľa článku 23 Dohovoru na vydávanie osvedčenia,
- informuje osvojiteľov o majetkových pomeroch dieťaťa po doručení právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa.

2. Slovensko ako krajina pôvodu

2.1 Vypracovanie nových dodatkov k zmluvám s partnerskými štátmi o medzištátnych osvojeniach

V roku 2017, z dôvodu zmeny postupu a sprísnenia podmienok pre vykonávanie medzištátnych osvojení, Centrum rokovalo o podpise nových dodatkov k súčasným zmluvám. V každom novom dodatku boli pridané nasledovné zmeny:

- **zvýšenie počtu postadopčných správ za obdobie po právoplatnom rozhodnutí súdu** o osvojení dieťaťa,
- **pridanie psychologickkej správy o zahraničných žiadateľoch** ako súčasť spisovej dokumentácie žiadateľov pri doručení ich žiadosti,
- **skrátene lehôt na dodanie postadopčných správ,**
- **zrušenie možnosti súdneho konania v štáte obvyklého pobytu žiadateľov** pri zverení dieťaťa do osvojiteľskej starostlivosti.

V máji realizovali pracovníci Centra 4 stretnutia so sociálnymi pracovníkmi z jednotlivých Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, psychologmi ako aj sociálnymi pracovníkmi z detských domovov, kde im boli predstavené zmeny v Postupe. Stretnutia sa uskutočnili v Košiciach, Dolnom Kubíne, Trenčíne a Bratislave, tak aby sa ich mohlo zúčastniť čo najviac dotknutých pracovníkov, ktorých sa táto téma najviac týka. Nakoľko práve títo pracovníci prichádzajú do najbližšieho kontaktu s dieťaťom, poznajú najlepšie dieťa aj jeho prostredie aj vedia odborne posúdiť a zrealizovať prípravu dieťaťa na medzištátne osvojenie. Z týchto dôvodov je veľmi dôležité, aby mali informácie aj z praxe medzištátnych osvojení a dôvodov potreby úpravy postupu a zároveň im priblížiť úlohu a prax medzištátnych osvojení, keďže mnohí pracovníci sa s medzištátnym osvojením vo svojej praxi nestretli.

V súčasnosti sú v platnosti nasledovné zmluvy o medzištátnych osvojeniach. Dané krajiny podpisovali aj aktuálny dodatok, ktorý upravuje princípy uvedené na str. 13:

- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Adopčným servisom Ministerstva vzdelávania, detí a mládeže **Luxemburského veľkovoľvodstva** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach – **dodatok júl 2017**
- Administratívna dohoda tvoriaca rámec pre spoluprácu pri medzištátnych osvojeniach, ktorú uzavreli minister zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja **Francúzskej republiky** a riaditeľka Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky – **dodatok december 2017**
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Sekretariátom ministra zahraničných vecí **Sanmarínskej republiky** pri medzištátnych osvojeniach – **uzavretá 05/2015, (podpis dodatku sa pripravuje)**
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Ministerstvom spravodlivosti **Holandského kráľovstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach zmluva uzavretá 2009, **dodatok september 2017**
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Riaditeľstvom súdnych služieb **Monackého kniežatstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach, zmluva uzavretá 2009, **dodatok júl 2017**
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti **Andorrského kniežactva** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach, **dodatok november 2017**
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Odborom sociálnych štandardov ministerstva rodiny a sociálnej solidarity **Maltskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach, **dodatok jún 2017**
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a The instituto da seguranca social, I.P.,

Ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia **Portugalskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach, **uzavretý apríl 2014**

2.2 Spolupráca s jednotlivými prijímajúcimi krajinami

A. Luxemburské veľkovojevodstvo

Luxembursko, dlhý tvar Luxemburské veľkovojevodstvo, je štát nachádzajúci sa v západnej časti Európy, je to jeden z najmenších suverénnych štátov v Európe. Priemerná mzda sa krajine pohybuje okolo 5 500 Eur mesačne, s HDP 107 708 \$ na obyvateľa. Luxembursko je teda malou, ale veľmi vyspelou krajinou s pomerne silnou tradíciou medzinárodných adopcií, ktorá podpísala Dohovor v roku 2002. Luxembursko uzavrelo Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Adopčným servisom Ministerstva vzdelávania, detí a mládeže Luxemburského veľkovojevodstva týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach začiatkom roka 2017, v júli taktiež podpísali dodatok k aktuálne platnému Protokolu. Žiadatelia o adopciu musia byť v manželskom zväzku, bez určenia minimálnej doby trvania manželstva. Povolená je adopcia detí do 16 rokov, pričom adoptívni rodičia musia byť vo veku minimálne 25 rokov jeden a 21 druhý. Zároveň medzi osvojencom a oboma osvojiteľmi musí byť vekový rozdiel minimálne 15 rokov. V Luxembursku sú na realizáciu medzištátnych osvojení akreditované 3 adopčné agentúry, pričom na spoluprácu so Slovenskom bol vybraný Adopčný servis luxemburského červeného kríža, ktorý pôsobí v oblasti adopcií už od roku 1974. Krajina disponuje rozličnými organizáciami, ktoré pomáhajú adoptovanými deťom aj rodičom v prípade potreby, poskytujú informácie, konzultácie, workshopy, terapie a programy pred, počas alebo po príchode dieťaťa do krajiny tak, aby sa zabezpečil jeho prospech. V roku 2017 prebiehala príprava prvých záujemcov o medzištátne osvojenie dieťaťa zo Slovenskej republiky.

B. Francúzska republika

Francúzsko oficiálne Francúzska republika je krajina, ktorej územie sa skladá z metropolitného Francúzska v západnej Európe, ako aj z niekoľkých zámorských regiónov a území. Priemerná mzda sa pohybuje okolo 3 374 Eur za mesiac, s HDP 39 673 \$. Francúzsko podpísalo Administratívnu dohodu o spolupráci v oblasti medzištátnych osvojení so Slovenskom koncom roku 2015. Dodatok k Administratívnej dohode bol podpísaný v decembri roka 2017. Francúzsko je štvrtou najväčšou hostiteľskou krajinou adoptovaných detí vo svete a túto tradíciu udržiava už 40 rokov a niekoľko desiatok tisíc detí tam našlo adoptívnu rodinu, ktorá im zabezpečila prosperitu a výchovný a osobný rozvoj. Na spoluprácu so Slovenskom je určená agentúra Destinées, ktorá organizuje prípravu žiadateľov, zabezpečuje celý adopčný proces a doručovanie postadopčných správ. Osvojiť dieťa si môžu páry, ktoré sú zosobášené aspoň po dobu dvoch rokov. Minimálny vek žiadateľov je 28 rokov, alebo pri nižšom veku žiadateľa musia byť s partnerom zosobášení dlhšiu dobu ako 2 roky. Osvojiteľ musí byť minimálne o 15 rokov starší ako dieťa, ktoré si chcú osvojiť. Podmienky pre vek osvojenca vo Francúzsku nie sú. Súhlas je vyžadovaný ak má osvojenec 14 a viac rokov, pre maloletých je potrebný súhlas ich rodičov alebo poručníkov. Počas roku 2017 bolo Centru doručených 5 spisových dokumentácií žiadateľov. Dvomi párami boli počas roka 2017 priradené tri deti. Vo všetkých prípadoch už deti boli zverené do predosvojiteľskej starostlivosti.

C. Sanmarínska republika

San Maríno, oficiálne Sanmarínska republika, je mikroštát obklopený Talianskom, ktorý sa nachádza na talianskom polostrove na severovýchodnej strane Apeninských hôr. Hrubý domáci produkt na obyvateľa je 47 302 \$. San Maríno má najmenšiu populáciu všetkých členov Rady Európy. Záujem o spoluprácu medzi San Marínom a Slovenskom v oblasti medzinárodných adopcíí pretrvával už dlhšie a vyše dvoch rokov prebiehala intenzívna komunikácia medzi ústrednými orgánmi týchto dvoch krajín za účelom začatia spolupráce v oblasti medzištátnych osvojení. V roku 2015 sa podarilo tento zámer realizovať. Dňa 27.5.2015 sa v priestoroch centra uskutočnilo podpísanie Protokolu o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike

a Sekretariátom ministra zahraničných vecí Sanmarínskej republiky pri medzištátnych osvojeniach. Podpisom v mene ministra zahraničných vecí bola poverená prvá štátna tajomníčka Sylvie Bollini. Osvojiť dieťa si môžu zosobášené páry. Minimálny vek žiadateľov je 25 rokov. Musia tiež dokázať, že sú schopní poskytnúť dieťaťu vzdelanie, podporu a vedieť sa postarať o potreby dieťaťa, ktoré si chcú osvojiť. Osvojiteľ musí byť minimálne o 18 rokov starší ako dieťa, ktoré si chcú osvojiť a nesmie byť medzi nimi viac ako 45 ročný rozdiel. Realizácia adopčných procesov sa realizuje priamo medzi ústrednými orgánmi týchto dvoch štátov. V roku 2017 sme prijali 3 spisové dokumentácie žiadateľov. V tomto roku sa uskutočnilo aj prvé zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti manželov zo San Marína.

D. Andorrské kniežatstvo

Andorra, oficiálne Andorrské kniežatstvo, je suverénny vnútrozemský mikroštát v juhozápadnej Európe. Priemerná mzda je približne 2 000 Eur, hrubý domáci produkt na osobu je na úrovni 36 987 \$. Úradným jazykom je katalánčina, hoci sa bežne hovorí aj španielčinou, portugalcčinou a francúzštinou. Spolupráca s Andorrou sa začala v roku 2014, keď bol podpísaný Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti Andorrského kniežactva týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach. Nakoľko sa v Andorre zmenila situácia a organizácia andorrskej vlády sa zmenila, ústredným orgánom pre vykonávanie Haagskeho dohovoru sa stalo novovzniknuté Ministerstvo sociálnej starostlivosti, spravodlivosti a vnútra, o čom bolo Centrum oficiálne informované diplomatickou cestou. Podmienky vzájomnej spolupráce však ostávajú nezmenené a plnenie Protokolu sa aplikuje do praxe. Ministerstvo sociálnej starostlivosti, spravodlivosti a vnútra podpísalo taktiež aj dodatok k Protokolu, tento bol začal platiť od dátumu podpisu, od novembra roka 2017. Z Andorrského kniežatstva Centrum eviduje jeden pár, ktorému bolo v roku 2017 zverené dieťa do predosvojiteľskej starostlivosti.

E. Maltská republika

Malta, oficiálne známa ako Maltská republika, je ostrovná krajina južnej Európy, ktorá sa skladá zo súostrovia v Stredozemnom mori. Priemerná mzda je na úrovni 1 340 Eur mesačne, s HDP na úrovni 27 567 \$ na obyvateľa. Malta má dva úradné jazyky, maltčinu a angličtinu. Adopcie na Maltu sa začali realizovať od roku 2014 po tom, ako bola podpísaná aktuálna zmluva týkajúca sa spolupráce pri medzinárodných adopciách. V júni roka 2017 bol Odborom sociálnych štandardov ministerstva rodiny a sociálnej solidarity Maltskej republiky a Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže podpísaný aj dodatok, ktorý sprísňuje pravidlá spolupráce pri medzištátnych osvojeniach. Osvojiteľom je poskytovaná vysoká podpora hlavne zo strany Adopčných služieb, ktoré majú rôzne povinnosti, medzi ktoré patrí poskytovanie školení perspektívnym adoptívnym rodičom, posúdenie ich vhodnosti, ich usmerňovanie a podporovanie počas prijímacieho procesu a zabezpečovanie ich prípravy, vyplnenie potrebnej dokumentácie a postupov na to, aby ich Rada schválila ako adoptívnych rodičov, a po poskytnutí potrebných podporných služieb po schválení osvojenia a pomoci dieťaťu pri vstupe a začlenení sa do rodiny. Osvojiť si dieťa môžu len zosobášené páry. Kritéria veku pre osvojiteľov sú, že aspoň jeden z nich musí mať minimálne 28 rokov. Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť maximálny rozdiel 45 rokov veku.

V roku 2017 boli maltským párom Komisiou pre medzištátne osvojenia priradené tri deti. Sedem bolo v roku 2017 zverených do predosvojiteľskej starostlivosti.

F. Holandské kráľovstvo

Holandské kráľovstvo, všeobecne známe ako Holandsko, je suverénnym štátom a ústavnou monarchiou s veľkou väčšinou svojho územia v západnej Európe a niekoľkými malými ostrovmi v Karibskom mori, a niekoľkými ostrovnými krajinami. Holandské kráľovstvo sa radí medzi krajiny s najrozvinutejšou ekonomikou, priemerné platy sú na úrovni 4 289 Eur. V roku 2017 im patrilo 13. miesto v rebríčku najrozvinutejších ekonomík, s HDP na úrovni 53 582 \$. Holandské kráľovstvo je krajinou, s ktorou spolupráca v oblasti medzištátnych osvojení prebieha už dlhé obdobie (od roku 2004). Riadi sa pravidlami určenými v bilaterálnej zmluve a je úspešne aplikovaná do praxe. V roku 2017 bol taktiež s Holandskom podpísaný dodatok k Memorandu o porozumení. V roku 2017 boli do Holandska zverené do predosvojiteľskej starostlivosti 2 deti. Pracovníci Centra sa v septembri 2017 opätovne stretli so zástupcami holandského ústredného orgánu a akreditovanej agentúry, ktorá bola určená na spoluprácu so Slovenskom. Cieľom stretnutí bolo riešiť praktické otázky súvisiace s realizáciou medzištátnych osvojení slovenských detí do Holandska a získať konkrétnejšiu predstavu o postadopčnom servise poskytovanom deťom adoptovaným zo Slovenska do Holandska, ako aj presvedčiť sa o úspešnosti týchto osvojení. Pri tejto príležitosti bola možnosť stretnúť sa s rodinami, ktoré adoptovali deti zo Slovenska počas každoročného podujatia „reunion“. Bolo tak možné v neformálnych rozhovoroch získať bližšie informácie o tom, aké skúsenosti majú adoptované deti a adoptívni rodičia, ktorí prešli takýmto procesom. Bola tiež diskutovaná téma možnosti podpory v prípade, ak adaptácia prebieha náročnejšie. Podľa slov adoptívnych rodín je v začiatkoch náročné pochopiť a zladieť napríklad stravovacie návyky oboch krajín. Veľmi im v tom napomáhajú informácie získané od Centra a detských domovov, v ktorých boli deti umiestnené. Veľmi oceňujú pohybové schopnosti slovenských detí, ktoré sú vďaka nim veľmi často nadané na rôzne športy, a tiež umelecké nadanie, prejavujúce sa napríklad v hre na hudobných nástrojoch, speve a tanci. Čo sa týka osvojovania si cudzieho jazyka, to je väčšinou veľmi rýchle a bezproblémové, avšak viacero detí má problém so školským prospechom. Rodičia však majú možnosť po absolvovaní diagnostiky získať podporného učiteľa. V praxi sa ukazuje, že tieto opatrenia sú veľmi účinné a väčšina detí po roku alebo dvoch už výraznejšiu pomoc nepotrebuje, nakoľko si osvojí potrebné metódy zvládania náročných situácií.

G. Monacké kniežatstvo

Monako, oficiálne Monacké kniežatstvo, je suverénnym mestom, štátom a mikroštátom na francúzskej riviére v západnej Európe. Priemerný plat je na úrovni 4220 Eur, po zdanení, HDP Monaka je na úrovni 168 004 \$ na obyvateľa. Aktuálne platný dodatok k Memorandu o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Riaditeľstvom súdnych služieb Monackého kniežatstva bol podpísaný v júli roku 2017. V súčasnosti je v predosvojiteľskej starostlivosti monackých párov jedno dieťa, v druhom prípade v roku 2017 prebehlo zverenie dieťaťa do osvojiteľskej starostlivosti. Obe rodiny sú v kontakte a deti majú možnosť stretávať sa a hrať sa spolu. Čo sa týka detí, ktoré boli adoptované monackými pármami, ich prosperovanie je sledované vo forme postadopčných správ. Nakoľko je Monacké kniežatstvo jeden z najmenších štátov, monitoring adoptovaných detí je jednoduchý a ľahko realizovateľný. S Monackým kniežatstvom boli tiež dohodnuté postupy pre doručovanie postadopčných správ v prípade, ak sa monitorované rodiny presťahujú do zahraničia. V prípade Monaka sa najčastejšie jedná o Francúzsko. Aj napriek tomu, že dve z monitorovaných rodín sa presťahovali do Francúzska, na základe dohodnutého postupu monacký partnerský orgán zabezpečil kontinuitu získavania informácií prostredníctvom francúzskych orgánov. Centrum tak neviduje žiadne chýbajúce postadopčné správy z Monaka.

H. Portugalská republika

Portugalsko, oficiálne Portugalská republika, je suverénny štát, ktorý sa nachádza hlavne na Iberskom polostrove v juhozápadnej Európe. Priemerná mzda je na úrovni 1513 Eur, HDP na obyvateľa na úrovni 20 575 \$. Táto populácia je po väčšinu histórie stále pomerne homogénna: do tejto etnickej a národnej jednoty prispelo jedno náboženstvo (rímsko-katolícke) a jeden jazyk (portugalčina). Medzi Portugalskom a Slovenskom bol Protokol o spolupráci medzi CIPC SR a The instituto da seguranca social, ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia Portugalskej republiky podpísaný v roku 2014. Hoci je Portugalsko primárne krajinou pôvodu, existuje aj určitý počet portugalských žiadateľov, ktorí majú záujem o adopciu detí zo zahraničia. V tejto oblasti sa však uplatňuje tzv. reverse flow. Centrum s portugalskými partnerskými orgánmi priebežne komunikuje, a to najmä v prípadoch, keď aktívne vyhľadáva žiadateľov. Robí sa tak v prípadoch keď Centrum v prehľade detí vhodných na medzištátne osvojenie eviduje dieťa, pre ktoré v celom aktuálnom zozname neeviduje pre neho žiadnych vhodných žiadateľov. V tomto prípade kontaktuje všetky partnerské zahraničné orgány so základnými informáciami o dieťati a na základe toho potom partnerský orgán môže objaviť vhodných záujemcov aj pre takéto dieťa. Centrum v súčasnosti neregistruje žiadnych žiadateľov z Portugalska.

I. Belgické kráľovstvo

Belgicko, oficiálne Belgické kráľovstvo, je suverénnym štátom v západnej Európe. Priemerná mzda je na úrovni 3 963 Eur mesačne, HDP na obyvateľa sa pohybuje na úrovni 43 243 \$. Belgicko je súčasťou haagskej konvencie o medzištátnych osvojeniach od roku 2005. Je to federálny štát, ktorý sa delí do troch regiónov a komunít (flámska, francúzska a nemecká). Federálny ústredný orgán spadá pod ministerstvo spravodlivosti a je zodpovedný za všetky zákonné procesy, ako napríklad vyhlásenie vhodnosti a spôsobilosti žiadateľov (prostredníctvom súdov), ako aj certifikáciu adopcií uskutočnených v zahraničí. Flámsky ústredný orgán, ktorý prejavil záujem o spoluprácu so Slovenskom, je zodpovedný za prípravu žiadateľov, prešetrenie pomerov v ich domácnosti a vypracovávanie postadopčných správ. Príprava žiadateľov v Belgicku zahŕňa minimálne 26 hodín a počet žiadateľov, ktorí

môžu začať adopčný proces, je obmedzený. Vek žiadateľov je minimálne 25 rokov a vekový rozdiel medzi adoptívnym rodičom a dieťaťom je minimálne 15 rokov. Podľa belgického práva pri adoptcii dieťaťa nad 12 rokov je potrebný jeho súhlas a každé dieťa nad 12 rokov má právo na informácie zo svojho adopčného spisu. Po príchode dieťaťa do Belgicka je k dispozícii Podporné centrum adopcií, ktoré poskytuje podporu adoptívnym rodinám podľa ich potrieb.

J. Spojené štáty americké

Spojené štáty americké (USA), všeobecne známe ako Spojené štáty, sú federatívna republika zložená z 50 štátov, federatívneho okrsku a piatich hlavných samosprávnych území. Spojené štáty americké prostredníctvom svojho veľvyslanectva na Slovensku prejavujú veľký záujem o adopciu slovenských detí. Po návšteve americkej ambasádorky pre detské záležitosti Slovensko dostalo návrh na formalizáciu spolupráce v oblasti medzištátnych osvojení. Týmto návrhom sa zaoberala aj pracovná skupina zložená z odborníkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ako aj Ministerstva spravodlivosti SR. Podmienky pre osvojiteľov sú, že sa musí jednať o zosobášené páry, niektoré štáty majú tiež podmienku, aby boli dvojice zosobášené minimálne po dobu 2-3 rokov. Vek žiadateľov sa tiež líši podľa štátu, v niektorých musia mať minimálne 18 rokov, v iných minimálne 25 rokov. Niektoré štáty majú taktiež podmienky minimálneho vekového rozdielu medzi osvojencom a osvojiteľom, minimálne 10-ročný vekový rozdiel medzi nimi. Tiež platí predpoklad primeraného vekového rozdielu medzi osvojencom a osvojiteľom, aj keď tento nie je presne špecifikovaný. V zásade sa vyžaduje predpoklad, že sa osvojitelia dokážu postarať o osvojené dieťa. V roku 2017 zasadala znova aj pracovná skupina zložená z odborníkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ako aj Ministerstva spravodlivosti SR, na rokovaní ktorej sa preberala najvhodnejšia podoba Memoranda, ako aj možné problematické body dohody (napr. udeľovanie víz, povinnosť školskej dochádzky a pod.) medzi Spojenými štátmi americkými a Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení. V súčasnom období protokol o spolupráci ešte nie je uzatvorený a stále sa o ňom rokuje.

K. Talianska republika

Taliansko, oficiálne Talianska republika, je jednotnou parlamentnou republikou v Európe. Priemerná mzda je na úrovni 2 671 Eur, HDP na obyvateľa sa pohybuje na úrovni 31 618 \$. Aktívna spolupráca s Talianskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení v súčasnosti neprebieha. Vďaka snahám Centra o začatie opätovnej spolupráce s ústredným orgánom Talianska za účelom podpisu aktuálnej dohody o spolupráci sa v roku 2017 podarilo obnoviť možnú spoluprácu pri medzištátnych osvojeniach. Nakoľko v minulosti prebiehala s Talianskom intenzívna spolupráca a do talianskych rodín bolo počas rokov 2003 – 2012 adoptovaných veľké množstvo detí (266), Centrum neustále sleduje ich prosperovanie v tejto krajine formou postadopčných správ. Tieto sú do Centra doručované podľa rozsahu, aký bol určený dohodami v čase adopcie dieťaťa. V prípade, ak sa v správach objavujú informácie, ktoré je potrebné vysvetliť alebo doplniť, partnerský orgán na dožiadanie požadované informácie zašle. V súčasnosti Centrum neeviduje žiadne chýbajúce postadopčné správy z tejto krajiny. Taliansko má opätovne záujem podpísať protokol o spolupráci, podmienkou však ostáva, že musí splniť rovnako prísne kritériá ako štáty, ktoré už protokol podpísali.

L. Cyperská republika

Cyprus, oficiálne Cyperská republika, je ostrovnou krajinou vo východnom Stredomorí a tretím najväčším a najľudnatejším ostrovom v Stredomorí. Cyprus sa nachádza južne od Turecka, západne od Sýrie a Libanonu, severozápadne od Izraela, severne od Egypta a juhovýchodne od Grécka. Podľa najnovšieho odhadu Cyperskej republiky sa v roku 2005 počet cyperských občanov, ktorí v súčasnosti žijú v Cyperskej republike, pohyboval okolo 871 036. Okrem toho má Cyperská republika na svojom území 110 200 ľudí s udeleným trvalým pobytom. Cyperská republika prostredníctvom svojho ústredného orgánu prejavuje veľký záujem o adopciu slovenských detí. V roku 2017 prebehli zatiaľ prvé výmeny informácií medzi oboma krajinami o medzištátnych adopciách. V súčasnosti prebiehajú rokovania o podpísaní Protokolu medzi oboma krajinami.

M. Švédsko

Švédske kráľovstvo v minulosti deklarovalo ťažkosti s uzatváraním medzištátnych dohôd v oblasti medzištátnych osvojení z dôvodov ich vnútroštátnej legislatívy, a preto ani nie je veľký predpoklad, že by sa v blízkej budúcnosti mohla obnoviť aktívna spolupráca v oblasti adopcií s touto krajinou. V minulosti však prebiehala úspešná spolupráca, do Švédska boli zverené aj deti zo Slovenskej republiky, ich zapojenie do rodinného prostredia a prosperovanie je aj naďalej sledované prostredníctvom postadopčných správ, ktoré sú doručované až do 18. roku veku života týchto detí. Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Barnen framfört allt – adoptioner vo Švédskom kráľovstve týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach bolo podpísané dňa 7.12.2009. Išlo však iba o zmluvu s akreditovanou adopčnou agentúrou. Slovensko vyžaduje v súčasnosti podpis zmluvy na úrovni ústredných orgánov, a to najmä z toho dôvodu, aby malo centrum relevantného komunikačného partnera aj v prípade, ak by adopčnej agentúre bola odobratá akreditácia alebo by vznikli iné problémy. Zasielanie správ bolo dojednané vo frekvencii každý rok do dovŕšenia 18. roku veku až do roku 2009. Po podpise Memoranda o porozumení sa frekvencia zasielania postadopčných správ zmenila nasledovne:

- každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa
- v roku, keď dieťa dovŕši 10 rokov
- v roku keď dieťa dovŕši 14 rokov
- v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť

Postadopčné správy zo Švédska sú zasielané v dohodnutej frekvencii a požadovanej kvalite. Centrum v súčasnosti neviduje žiadnu chýbajúcu postadopčnú správu.

N. Rakúsko, Nemecko, Švajčiarsko

Obojstranný záujem o obnovenie spolupráce pri medzištátnych osvojeniach deklarovali obe krajiny už dlhodobejšie, avšak záujem Rakúska o adopciu detí zo Slovenska ustal pravdepodobne v dôsledku silnej migračnej vlny v regiónoch, z ktorých záujemcovia pochádzali. Taktiež v Nemecku sa príslušné úrady musia viac zaoberať otázkou umiestnenia detí utečencov, čím vzniká väčší priestor na adopcie detí, ktoré sa už nachádzajú na území Nemecka. Švajčiarsko taktiež v komunikácii ohľadom spolupráce pri medzištátnych osvojeniach nie je aktívne a neprejavuje záujem o uzatvorenie zmluvy so Slovenskom. Prospievajúce deti, ktoré boli zverené do starostlivosti rodičom v týchto krajinách, je aj naďalej sledované prostredníctvom postadopčných správ vo frekvencii určenej v zmluvách, a to až do 18 roku veku života.

2.3 Prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie

Počet nových prijatých spisových dokumentácií detí za rok 2017

Zatiaľ čo v rokoch 2010-2014 bolo prijatých priemerne 30 nových spisových dokumentácií, v roku 2015 ich bolo už len 19, v roku 2016 Centrum prijalo iba 12 nových spisových dokumentácií a v roku 2017 len 7 spisových dokumentácií. V jednej zo spisových dokumentácií bola aj súrodenecká dvojica, celkovo išlo teda o 8 detí, z toho o 7 chlapcov a 1 dievča. Priemerný vek týchto detí je 3,38 roka.

Prehľad nových prijatých spisových dokumentácií detí v posledných 4 rokoch

2014	2015	2016	2017
30	19	12	7

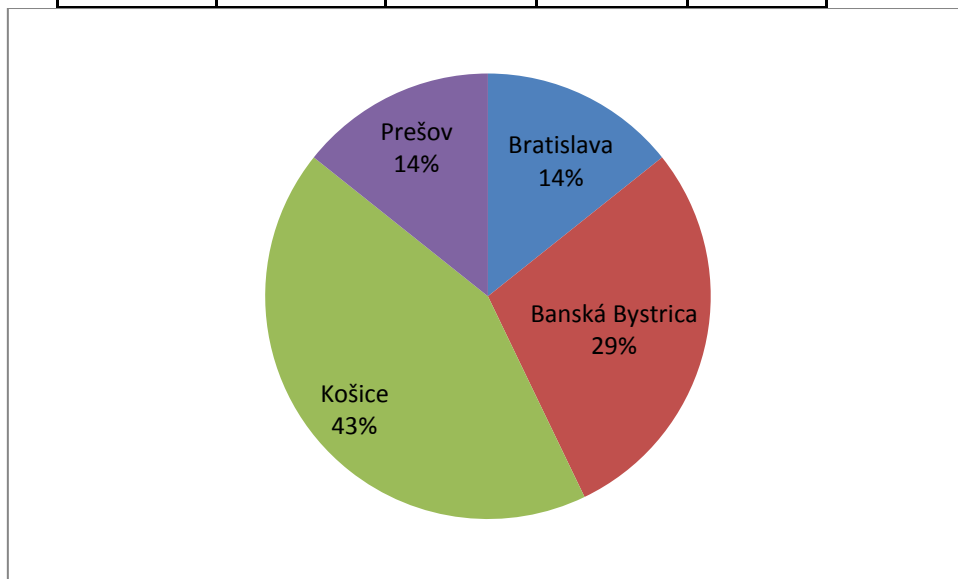
Čo sa týka profilov detí, z nových dokumentácií je možné konštatovať, že percento detí so špeciálnymi potrebami sa neustále zvyšuje, rovnako ako sa zvyšuje aj vek detí pri zaradení do procesu medzištátneho osvojenia. Ide o deti, ktoré vyžadujú špeciálnu

starostlivosť, a to z dôvodu mentálneho, senzorického, somatického postihnutia, ako napr. poruchy pozornosti, psychomotorická retardácia, výrazné zaostávanie za vekovou normou, s poruchami sluchu, genetické ochorenia a pod. Vyžadujú si zvýšenú starostlivosť zo strany rodičov, ako aj odborníkov.

Nakoľko je stále väčšie množstvo bezdetných párov, zvyšuje sa počet vnútroštátnych osvojení a žiadatelia sú stále prístupnejší adopciám detí aj so špeciálnymi potrebami.

Prehľad nových prijatých spisových dokumentácií detí podľa krajov za rok 2017

Bratislava	Banská Bystrica	Košice	Prešov	Celkovo
1	2	3	1	7

Najviac detí s potrebou sprostredkovania medzištátneho osvojenia pochádza z východného Slovenska (Košický kraj).

V nasledujúcej tabuľke je uvedené rozdelenie detí podľa ich veku v čase prijatia žiadosti. Najväčší podiel detí prijatých v roku 2017 je od 2 do 5 rokov, len 1 dieťa do dvoch rokov a len 1 dieťa nad 5 rokov.

Rozdelenie detí podľa veku

rozdelenie detí podľa veku	
do 2 rokov	1
2-5 rokov	6
nad 5 rokov	1
celkovo	8

2.4 Prehľad zahraničných žiadateľov

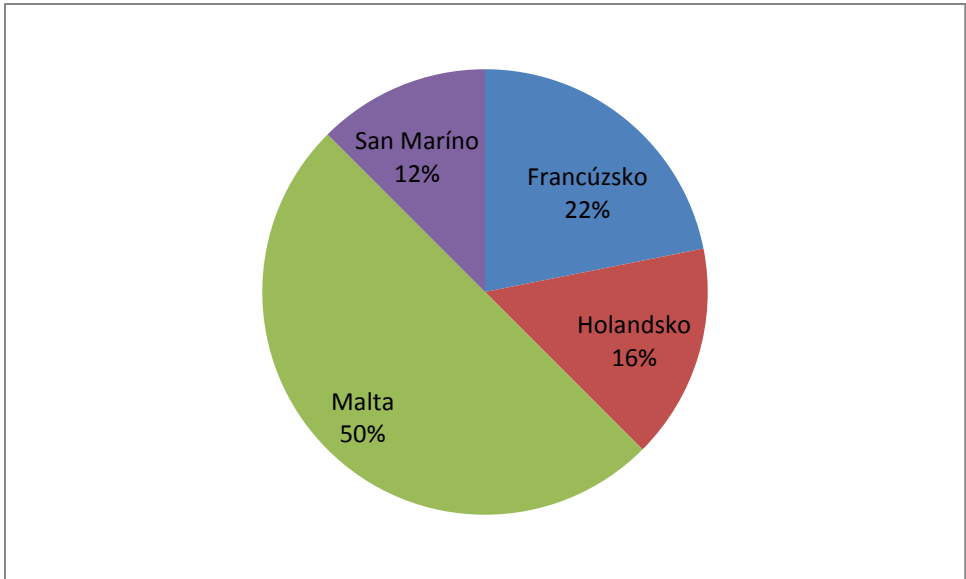
Dôvod prečo sa žiadatelia rozhodnú pre medzištátne osvojenie je ten, že väčšinou v krajine, kde žijú, počet žiadateľov niekoľkonásobne prekračuje počet detí, ktorým je v ich krajine potrebné nájsť rodinu. Nakoľko je na Slovensku pomerne veľké množstvo detí v detských domovoch a slovenskí žiadatelia javia záujem o určitý počet z nich, ostáva ročne približne 10-15 detí, ktorým je potrebné sprostredkovať medzištátne osvojenie.

Žiadatelia si Slovensko vyberajú najmä preto, že v mnohých krajinách sú na medzištátne osvojenia voľné len deti staršie ako 6 rokov alebo ťažko zdravotne postihnuté. Deti zo Slovenska zväčša nemajú ťažšie zdravotné postihnutia. Zahraniční žiadatelia nemajú problém s akceptovaním rómskeho etnika, 99% maloletých detí je rómskeho etnika. Pojem etnikum je využívaný aj vo Formulári B Haagskeho dohovoru o predpokladoch prijatého dieťaťa.

Celkovo aktuálne vedie Centrum v zozname 32 aktívnych žiadostí zahraničných žiadateľov, z toho z Malty (16) a Francúzska (7).

Aktuálny celkový počet žiadateľov, ktorí ešte nemajú priradené dieťa podľa krajín

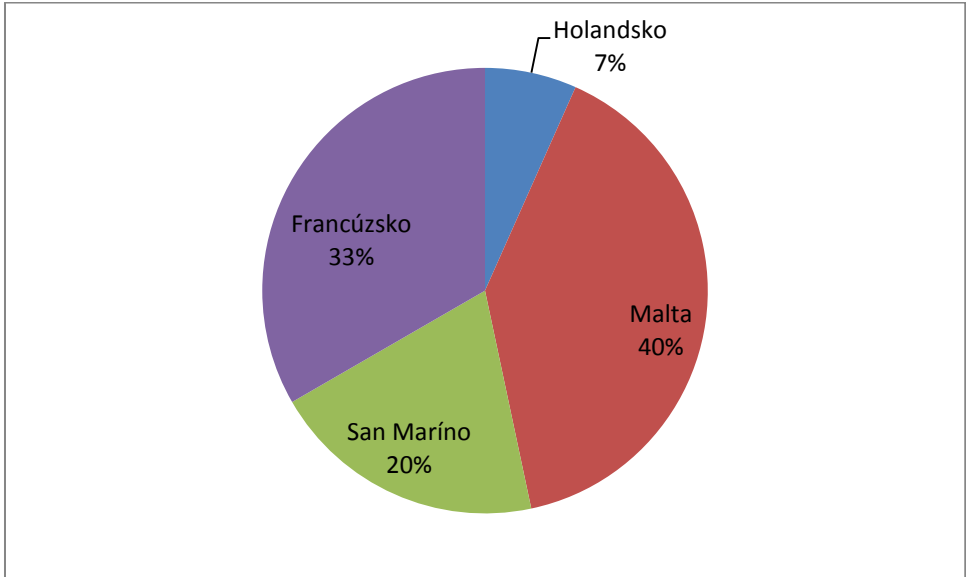
Krajina	Francúzsko	Holandsko	Malta	San Maríno	Celkovo
Počet	7	5	16	4	32

V roku 2017 bolo prijatých celkovo 15 nových žiadostí, z toho z Malty (6) a Francúzska (5).

Počet nových prijatých spisových dokumentácií žiadateľov

Krajina	Holandsko	Malta	San Maríno	Francúzsko	celkovo
Počet	1	6	3	5	15

2.5 Realizácia adopčných procesov

Realizácie adopčných procesov sa zúčastňuje tím odborníkov a následne Komisia pre medzištátne osvojenia. Tím tvoria odborníci zaoberajúci sa problematikou sprostredkovania náhradnej rodinnej starostlivosti, ktorými sú príslušný pracovník z určeného úradu, psychológ alebo sociálny pracovník z príslušného detského domova, a určený zamestnanec centra, vykonávajúci agendu sprostredkovania medzištátnych osvojení. Tím odborníkov posudzuje dokumentácie žiadateľov s ohľadom na dokumentáciu dieťaťa. Dokumentácie posudzované v tíme boli v rámci predvýberu posúdené určeným zamestnancom centra vykonávajúcim agendu sprostredkovania medzištátnych osvojení s prihliadnutím na predstavy žiadateľov o dieťati a ich možnosti vhodným spôsobom naplňovať potreby dieťaťa. V rámci predvýberu sú posudzované všetky žiadosti žiadateľov evidovaných v centre. Tím odborníkov z predložených žiadostí žiadateľov navrhne ku každému dieťaťu spravidla tri najvhodnejšie páry. Na základe výberu spíše návrh predbežného vhodného rodinného prostredia podľa potrieb maloletého dieťaťa a spolu s dokumentáciami ho postúpi komisii pre medzištátne osvojenia.

Komisia je poradným orgánom a skladá sa z piatich členov. Predsedom komisie je riaditeľom poverený zamestnanec centra. Ďalšími členmi sú externý psychológ zapísaný v zozname znalcov, zástupca z odboru sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a z oddelenia poradensko-psychologických služieb Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a zástupca neštátneho subjektu, ktorý vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Každý člen komisie navrhne najvhodnejších žiadateľov pre konkrétne dieťa. Nakoľko sú komisii predkladané spravidla tri návrhy žiadostí ku každému dieťaťu, komisia hlasovaním priradí žiadateľov k dieťaťu v poradí na prvom a nasledovných dvoch miestach. Na prvom mieste sú žiadatelia, ktorí získali 3/5 väčšinu hlasov všetkých členov komisie. Komisia na zasadnutiach rokuje aj o prípadoch odmietnutia navrhovaného dieťaťa konkrétnymi žiadateľmi a posudzuje ich opodstatnenosť. Zároveň navrhne riešenie, prípadne vyradenie žiadateľov zo zoznamu žiadateľov.

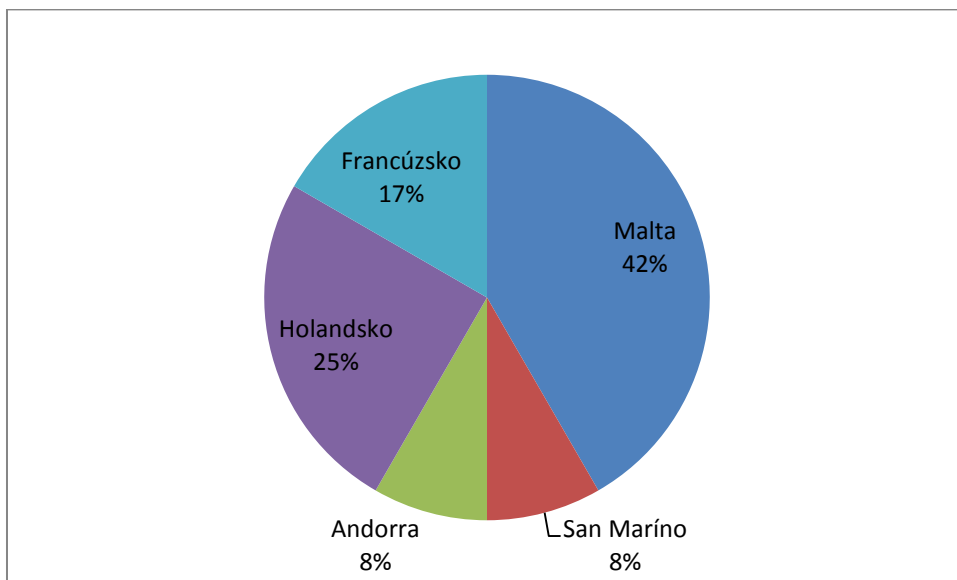
V roku 2017 sa konalo 8 zasadnutí odborných tímov a 4 zasadnutia Komisie pre medzištátne osvojenia. Na týchto zasadnutiach boli priradení žiadatelia k 8 deťom. V siedmich prípadoch, kde boli deti priradené k žiadateľom v roku 2017, sa už realizuje predosvojiteľská starostlivosť, v jednom ďalšom je podaný návrh na zverenie do

predosvojiteľskej starostlivosti zahraničných žiadateľov a čaká sa na termín súdneho pojednávania.

V roku 2017 bolo teda celkovo súdom zverené do predosvojiteľskej starostlivosti 16 detí, priradených na zasadnutiach Komisie v roku 2016 a v roku 2017, pričom do predosvojiteľskej starostlivosti boli zverené aj súrodenecké skupiny detí.

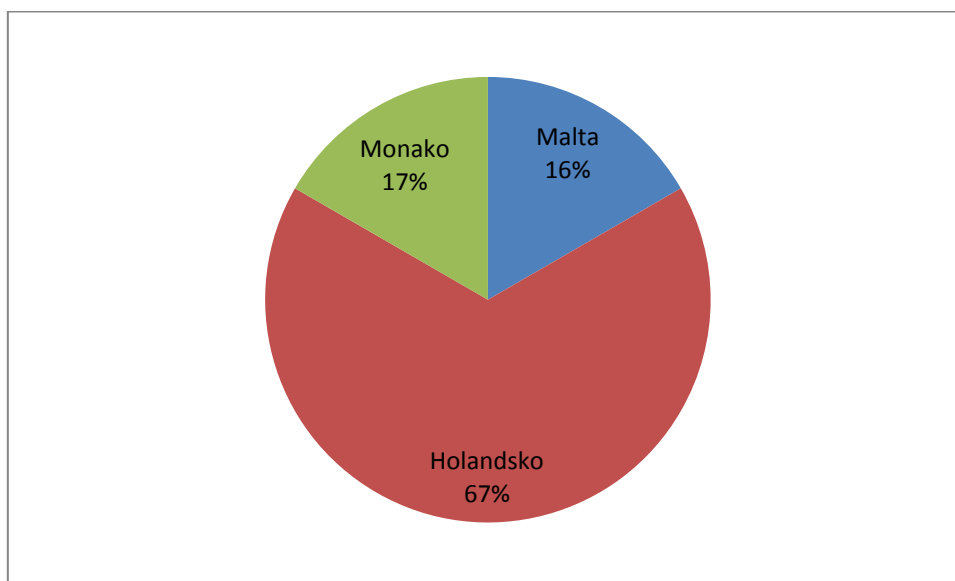
Zverenie detí do predosvojiteľskej starostlivosti rok 2017

Krajina	Počet prípadov	Počet detí
Malta	5	7
San Maríno	1	1
Andorra	1	1
Holandsko	3	4
Francúzsko	2	3
Spolu	12	16

Zverenie do osvojiteľskej starostlivosti rok 2017

Krajina	Počet prípadov	Počet detí
Malta	1	1
Holandsko	4	4
Monako	1	1
Spolu	6	6

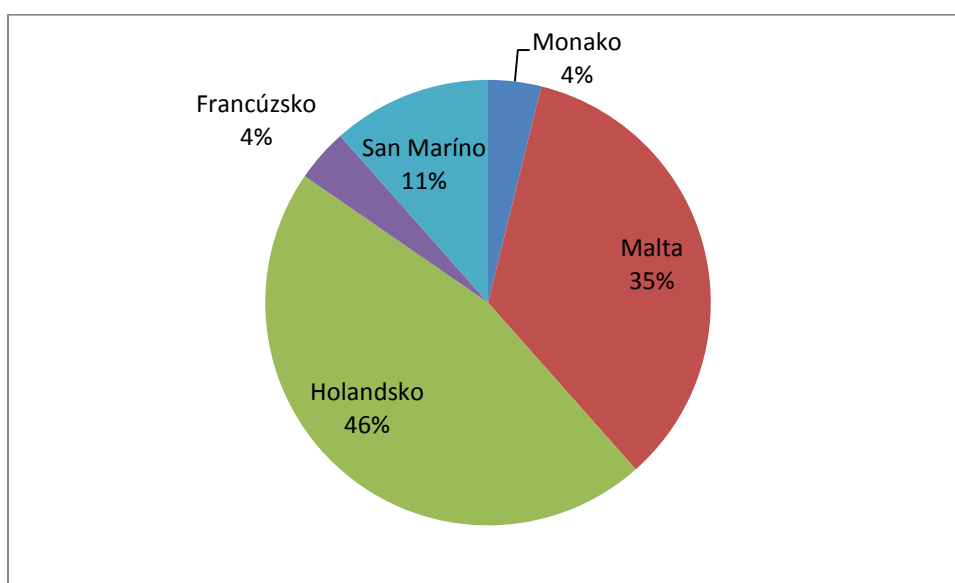

Správy z predosvojiteľskej starostlivosti sú doručované v intervale: prvá správa najneskôr do jedného mesiaca odo dňa príchodu dieťaťa do prijímajúceho štátu a všetky nasledujúce sociálne správy pravidelne jedenkrát za tri mesiace až do vydania rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa. Táto frekvencia je nastavená už od začiatku fungovania medzištátnych osvojení a odráža zvýšenú potrebu monitorovania adaptácie dieťaťa po príchode do zahraničia. V prípade, že sa v procese objavia komplikácie, Centrum spolu s partnerskými orgánmi v zahraničí hľadajú a navrhujú riešenia, ako dieťa, ale aj osvojiteľov podporiť tak, aby bol naplnený najlepší záujem dieťaťa.

V roku 2017 Centrum prijalo celkovo 26 správ z predosvojiteľskej starostlivosti, ktoré sa týkali 17 detí. Išlo o maloletých, u ktorých sa realizovala predosvojiteľská starostlivosť v krajinách: Francúzsko, Holandsko, Malta, San Maríno a Monako.

Prijaté postadopčné správy z predosvojiteľskej starostlivosti

Krajina	počet správ	počet detí
Monako	1	1
Malta	9	5
Holandsko	12	8
Francúzsko	1	2
San Maríno	3	1
Spolu	26	17

Monitoring detí, ktoré boli osvojené do zahraničia, je jednou z najpodstatnejších úloh Centra. Správy sú doručované na základe zmlúv, ktoré boli platné v čase osvojenia dieťaťa/detí. V minulosti bolo s väčšinou krajín dohodnuté doručovanie správ po osvojení po dobu 4 rokov po osvojení, v súčasnosti sa kladie na tento monitoring väčší dôraz. Postadopčné správy sú vyžadované až do 18. roku veku dieťaťa.

V postadopčnej správe sa nachádzajú informácie o celkovom prosperovaní dieťaťa, jeho zdravotnom stave, začlenení do rodiny aj do spoločnosti, prosperovaní v škôlke, či škole, vzťahy s inými deťmi a pod. Súčasťou správy sú aj fotografie z bežného života dieťaťa a jeho kresby.

Krajiny, s ktorými Slovenská republika aktívne spolupracuje v otázke medzištátnych osvojení, ako sú Luxemburské veľkovevodstvo, Francúzska republika, Sanmarínska

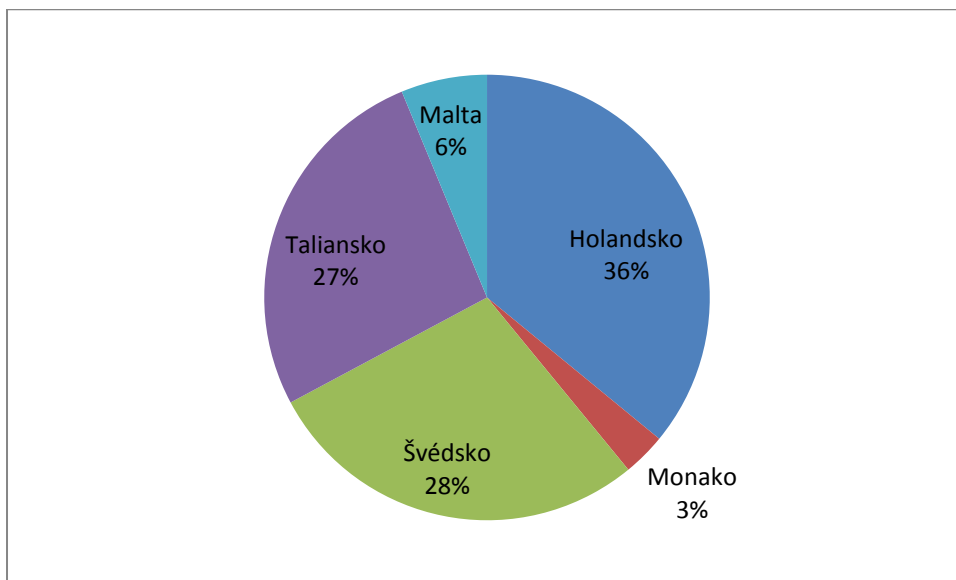
republika, Andorrské kniežatstvo, Maltská republika, Holandské kráľovstvo a Monacké kniežatstvo, majú v Protokole ustanovenú frekvenciu zasielania postadopčných správ. Prvá správa 3 mesiace po rozhodnutí o osvojení a následne prvé štyri roky po rozhodnutí o osvojení a každý rok, kým dieťa nedovŕši 10 rokov. Nasledujúcu správu v roku, v ktorom dieťa dovŕši 12 rokov, následne v roku, keď dovŕši 14 rokov, pričom táto správa obsahuje aj aktualizovanú správu o zdravotnom stave dieťaťa a DVD o dieťati a jeho rodine. Nasledujúca je v roku, kedy dieťa dovŕši 16 rokov a posledná je v roku dovŕšenia plnoletosti.

Správy z krajín, kam sú zverené deti, aj keď už aktívna spolupráca neprebíha, sú doručované podľa Memoránd platných v čase zverenie detí do starostlivosti. Zo Švédska a Talianska sú správy doručované každý rok do dovŕšenia 7 rokov, následne v roku, kedy dieťa dovŕši 10 rokov. Ďalšia správa je v roku, kedy dieťa dosiahne 14 rokov a posledná v roku dosiahnutia plnoletosti dieťaťa.

V roku 2017 bolo do Centra doručených 64 postadopčných správ. Z toho bolo 23 postadopčných správ z Holandska, 18 zo Švédska, 17 z Talianska, 4 z Malty a 2 z Monaka. Ich prehľad podľa jednotlivých krajín je v nasledovnej tabuľke.

Prehľad doručených postadopčných správ z obdobia po osvojení

Krajina	Počet PA správ
Holandsko	23
Monako	2
Švédsko	18
Taliansko	17
Malta	4
Spolu	64

3. Slovensko ako prijímajúca krajina

Centrum sa snaží o to, aby sa Slovensko stalo aj prijímajúcou krajinou, a teda aby páry s obvyklým pobytom na Slovensku mohli adoptovať deti zo zahraničia. Nakoľko žiadatelia prejavujú záujem o adopciu detí najmä z krajín ako Kambodža, Ukrajina, India či Etiópia, Centrum oslovilo za účelom spolupráce najmä tieto krajiny. Hoci je Centrum v tejto komunikácii aktívne, odpovede z týchto krajín prichádzajú zväčša po dlhom čase, nakoľko sa sústreďia najmä na komunikáciu s veľkými prijímajúcimi krajinami s dlhou históriou umiestňovania detí zo zahraničia, ktoré dokážu poskytnúť rodinu veľkému počtu detí. Aktívna komunikácia prebieha hlavne s Indiou a Kambodžou, s ktorými rokujeme o podmienkach spolupráce. Dojednávania spolupráce s týmito krajinami je dlhodobým procesom, ktorý zahŕňa aj súčinnosť iných inštitúcií na Slovensku (ako napríklad Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ako aj Oddelenia štátneho občianstva na Ministerstve vnútra SR, cudzineckej polície, súdov a pod.).

8. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len Centrum) je napojené na štátny rozpočet SR prostredníctvom rozpočtu MPSVR SR a hospodári samostatne, podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré mu určí zriaďovateľ – MPSVR SR.

Rozpočet organizácie podľa programov v EUR

Kód	Názov	Výdavky
07E	Tvorba a implementácia politík	511 265,00
07E04 -	Výkon štátnej správy na úseku sociálnych vecí, rodiny, práce a zamestnanosti	511 265,00
07E0402 -	Ostatná štátna správa	502 865,00
07EK0H -	Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu - MPSVR	8 400,00
07EK0H01 -	Systémy vnútornej správy	2 100,00
07EK0H03 -	Podporná infraštruktúra	6 300,00

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové výdavky centra k 31.12.2017 boli 511 185,77 EUR v percentuálnom vyjadrení k celkovému schválenému rozpočtu je to vo výške 99,98 %.

- Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)

Celkový objem mzdových prostriedkov bol vyčerpaný vo výške 286 343,42 EUR k celkovému rozpočtu miezd pri priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2017 v počte 18, stav zamestnancov k 31.12.2018 je 20 osôb, pričom jedna štátna zamestnankyňa je od 08.11.2017 na materskej dovolenke, predtým bola na rodičovskej dovolenke a jedna pracovníčka je na dlhodobej PN.

- Poistné a príspevok do poisťovni (620)

Rozpočtové položky poistného a príspevku zamestnávateľa do Zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne bola čerpaná vo výške 112 025,76 EUR. Čerpanie na týchto rozpočtových položkách tvoria zákonné odvody zamestnávateľa z miezd štátnych zamestnancov a odvody príspevkov na doplnkové dôchodkové sporenie .

- Cestovné náhrady (631)

Celkové výdavky na cestovné k 31.12.2017 boli čerpané vo výške 6 461,41 EUR . Výdavky na zahraničné služobné cesty k 31.12.2017 boli vo výške 6 239,74 EUR, náhradu cestovného pri tuzemských služobných cestách tvorila finančná čiastka vo výške 211,67 EUR.

K sledovanému obdobiu bolo uskutočnených 17 zahraničných služobných ciest, ktorých sa zúčastnili štátni zamestnanci z medzinárodno-právneho oddelenia Centra. Sú to tieto zahraničné krajiny: USA – 1, Belgicko – 6, Česká republika – 2, Rakúsko – 2, Malta – 1 , Holandsko – 3, Taliansko – 1, Maďarsko - 1. Zúčastnili sa ich štátni zamestnanci Centra.

Uvedené sú len niektoré zahraničné služobné cesty:

Dňa 01.02. – 02.02.2017 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli /Belgicko/ na 15. výročnom stretnutí kontaktných bodov Európskej Justičnej Sieťe,

Účel ZPC: Účasť na 15. výročnom stretnutí kontaktných bodov Európskej Justičnej Sieťe, Centrom boli hradené výdavky s miestnou prepravou a časť stravného.

Dňa 13.02. – 14.02.2017 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : Účasť v pracovnej skupine pre otázky civilného práva, formácia „Brusel IIa“.

Všetky náklady boli hradené Centrom.

Dňa 19.04. – 21.04. 2017 sa generálny tajomník služobného úradu a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC na Malte.

Účel ZPC: Stretnutie kontaktných bodov Európskej Justičnej Sieťe.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 06.05. – 28.05. 2017 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Washington D.C. /USA/.

Účel ZPC : IVLP program – Children in the U.S. Justice System.

Náklady boli hradené pozývacou stranou, stravné bolo hradené Centrom.

Dňa 15.05. – 17.5. 2017 sa dvaja štátni zamestnanci Centra zúčastnili ZPC v Brne /Česká republika/.

Účel ZPC : Stretnutie ústredných orgánov vybraných krajín za účelom diskusií o konkrétnych problematikách súvisiacich s ich činnosťou.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 12.6. – 13.6.2017 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli / Belgicko /.

Účel ZPC : 65. výročné stretnutie kontaktných bodov Európskej justičnej siete Brusel IIa.

Náklady na stravné a miestnu prepravu boli hradené z rozpočtu Centra, ostatné náklady hradila pozývajúca strana.

Dňa 15.6. – 16.06. 2017 sa štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v Bruseli /Belgicko/.

Účel ZPC : konferencia Európskej komisie Towards a European network on guardianship.

Náklady na stravné a miestnu dopravu boli hradené z rozpočtu Centra, cestovné a ubytovanie hradila pozývajúca strana.

Dňa 05.09.2017 sa generálny tajomník služobného úradu zúčastnil na ZPC v Bruseli /Belgicko/.

Účel ZPC : Stretnutie pracovnej skupiny pre civilné právo E.7., revízia nariadenia Brusel IIa (JUSTCIV).

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

Dňa 28.9. – 01.10.2017 sa riaditeľka Centra a štátny zamestnanec zúčastnili ZPC v Doetinchem /Holandsko/.

Účel ZPC: Stretnutie nadáciou Stichting Kind en Toekomst a stretnutie s deťmi adoptovanými zo Slovenska.

Všetky náklady boli hradené z rozpočtu Centra.

- Energie, voda a komunikácie (632)

Výdavky na energie, vodu a komunikácie činia v celkovom vyjadrení 22 163,01 EUR.

Najvyššie čerpanie bolo na rozpočtovej položke 632003 – Poštové a telekomunikačné služby vo výške 10 510,40 EUR, z ktorej boli hradené výdavky na poštovné a telekomunikačné poplatky vo výške 3 807,24 EUR.

- Materiál (633)

Výdavky v tejto rozpočtovej klasifikácii boli vo výške 13 616,71 EUR. Najväčšiu finančnú čiastku tvorí rozpočtová položka 633006 – Všeobecný materiál, vo výške 6 108,23 EUR na nákup kancelárskeho papiera, kancelárskych potrieb a tonerov do tlačiarní.

Z rozpočtovej položky 633 002 – Výpočtová technika boli čerpané prostriedky na nákup výpočtovej techniky v sume 5 100,- EUR

- Dopravné (634)

Z tejto rozpočtovej klasifikácie bola k 31.12.2017 čerpaná čiastka vo výške 1 523,63 EUR, z toho: rozpočtová položka 634001 na nákup paliva do služobného osobného auta Škoda Rapid, vo výške 662,18 EUR. Rozpočtová položka 634002-Servis, údržba, bola čerpaná vo výške 372,86 EUR. Rozpočtová položka 634003 – Poistenie, čerpanie tvorilo zaplatené zákonné poistenie a havarijné poistenie Alianz-Slovenská poisťovňa a.s. za služobný automobil Škoda Rapid ŠPZ BL 934 IB bolo 483,59 EUR.

- Rutinná a štandardná údržba (635)

K 31.12. 2017 v tejto rozpočtovej skladbe boli čerpané rozpočtové prostriedky vo výške 5 951,98 EUR, z toho na údržbu budov 3 595,34 EUR a softvéru 2 356,64 EUR.

- Nájomné za nájom (636)

K 31.12.2017 boli v tejto rozpočtovej skladbe čerpané rozpočtové prostriedky na prenájom poštového priečinku vo výške 54,00 EUR.

- Služby (637)

Celkové plnenie na tejto rozpočtovej klasifikácii vo finančnom vyjadrení je vo výške 61 959,40 EUR. Čerpanie na RP 637 004 – 8 558,31 EUR /napr. preklady na súdne pojednávania, upratovanie kancelárskych priestorov/.

Rozpočtová položka 637 014 – stravovanie vo výške 11 111,30 EUR bola čerpaná na príspevok na stravovanie štátnych zamestnancov.

Rozpočtovú položku 637 027- Odmeny mimo PP vo výške 18 348,31 EUR tvorili výdavky na vyplatené dohody o vykonaní práce a na dohody o pracovnej činnosti.

Z rozpočtovej položky 633 002 – Výpočtová technika boli čerpané prostriedky na nákup novej výpočtovej techniky v sume 5 100,- EUR

- Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)

Na tejto rozpočtovej položke je plnenie vo výške 1 086,45 EUR, ktoré boli čerpané z dôvodu náhrady príjmu pri práceneschopnosti.

Pri nakladaní s rozpočtovými prostriedkami Centrum postupovalo hospodárne,

v súlade zo zákonom a rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa.